

๐
๓๗๙. 1535
พ ๖๗10

การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
จังหวัดอุดรธานี

ปริญญาพนธ์

ของ

พิทยา จันทาไชย

13 ส.ค. 2532

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กรกฎาคม 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

167498

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอนได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(ผศ. สมบูรณ์ อุปถัมภ์)

..... กรรมการ

(รศ. ทวีบูรณ์ หอมเย็น)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ. สมบูรณ์ อุปถัมภ์)

..... กรรมการ

(รศ. ทวีบูรณ์ หอมเย็น)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ. กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(นายสมพร บัวทอง)

วันที่..... 16..... เดือน..... สิงหาคม..... พ.ศ. 2537

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือ แนะนำ เป็นอย่างยิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบูรณ์ อุปัทมภ์ และรองศาสตราจารย์ทวีบุรณ์ หอมเย็น ซึ่งเป็น
ประธานและกรรมการ ที่ปรึกษาจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง
ไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยต้องขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง ซึ่งได้แก่
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอและกิ่งอำเภอ ในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ทุก ๆ ท่าน จนกระทั่งทำให้การวิจัยบรรลุเป้าหมาย
ทุกประการ และจะถึงขอบคุณไม่ได้อีกท่านหนึ่งคือ อาจารย์ศิริลักษณ์ จันทาไชย อาจารย์ 1
ระดับ 4 โรงเรียนวังสามหมอประชาสรรค์ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ช่วยราชการ
โรงเรียนวัดอุทกาทน อำเภอภานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์
และเป็นที่กำลังใจให้ผู้วิจัยอยู่เสมอ ทำการดำเนินการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ราบรื่นด้วยดี

คุณคำอ้นยังมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบให้คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์
ผู้อบรมสั่งสอนมาบนตาลให้ผู้วิจัยศึกษาสำเร็จทุกประการ

นายพิทยา จันทาไชย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	การนิเทศการศึกษา	9
	ความหมายของการนิเทศการศึกษา	9
	ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	10
	หลักสำคัญในการนิเทศการศึกษา	10
	กระบวนการนิเทศการศึกษา	11
	แนวปฏิบัติการนิเทศการศึกษา	15
	การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ	17
	แนวคิดพื้นฐานเบื้องต้น	17
	ขอบข่ายงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ศึกษาแห่งชาติ	18
	งานพัฒนาการศึกษา	18
	งานการเรียนการสอน	21
	งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน	24
	งานนิเทศและตรวจเยี่ยม	26

งานสับเลขนุวิชากร	28
งานข้อมูลทางการศึกษา	31
งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
งานวิจัยภายในประเทศ	32
งานวิจัยในต่างประเทศ	32
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	37
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	38
กลุ่มประชากร	38
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	40
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	42
วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ตอนที่ 1 ศึกษาการปฏิบัติงานมีเหตุการณ์ศึกษาที่เป็นจริงและที่	
คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	
กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	
กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ใน 7 ด้าน	
แยกเป็นรายชื่อและรวมกัน	49

ตอนที่ 2	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริง ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กับ ศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ	69
ตอนที่ 3	เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่คาดหวัง ให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กับ ศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ	70
ตอนที่ 4	เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กิ่งอำเภอ	71
ตอนที่ 5	เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ	72
ตอนที่ 6	เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ	73
ตอนที่ 7	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด	74
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
	ความมุ่งหมายของการศึกษา	76
	กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา	77
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	77

การวิเคราะห์ข้อมูล	77
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
อภิปรายผลการศึกษา	81
ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้	85
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	85
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	90

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	รายละเอียดกลุ่มประชากร	39
2	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและ ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานพัฒนาการศึกษา ในสำนักงานการประถม ศึกษามอ.มอ.กม.มอ. ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา มอ.มอ.กม.มอ. และศึกษานิเทศก์มอ.มอ.กม.มอ. จำแนก เป็นรายข้อ	49
3	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและ ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานการเรียนการสอน ในสำนักงาน การประถมศึกษามอ.มอ.กม.มอ. ตามทัศนะของหัวหน้า การประถมศึกษามอ.มอ.กม.มอ. และศึกษานิเทศก์มอ. กม.มอ. จำแนกเป็นรายข้อ	52
4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและ ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน ในสำนักงาน การประถมศึกษามอ.มอ.กม.มอ. ตามทัศนะของหัวหน้า การประถมศึกษามอ.มอ.กม.มอ. และศึกษานิเทศก์มอ. กม.มอ. จำแนกเป็นรายข้อ	55
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและ ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานนิเทศและตรวจเยี่ยม ในสำนักงาน การประถมศึกษามอ.มอ.กม.มอ. ตามทัศนะของหัวหน้า การประถมศึกษามอ.มอ.กม.มอ. และศึกษานิเทศก์มอ. กม.มอ. จำแนกเป็นรายข้อ	58

- 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและ
ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานสนับสนุนวิชาการ ในสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ
กิ่งอำเภอ จำแนกเป็นรายชื่อ 61
- 7 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและ
ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานข้อมูลทางการศึกษา ในสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ
กิ่งอำเภอ จำแนกเป็นรายชื่อ 645
- 8 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและ
ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานส่งเสริมวัสดุอุปกรณ์ ในสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ
กิ่งอำเภอ จำแนกเป็นรายชื่อ 66
- 9 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและ
ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ
และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ จำแนกออกเป็นรายด้าน
รวมทุกด้าน 68
- 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง
ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะ
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์
อำเภอกิ่งอำเภอ 69

- 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัติ
ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ ตามทัศนะของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ
ถึงอำเภอ 70
- 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับ
ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ
ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ 71
- 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับ
ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ
ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ 72
- 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับ
ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ
ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ และ
ศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ 73

ภูมิหลัง

การบริหารการประถมศึกษาปัจจุบันให้เปลี่ยนโครงสร้างการบริหาร ไปจากเดิม ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 กล่าวคือ ได้กระจายอำนาจการบริหารออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชาติ เรียกว่า คณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ระดับจังหวัด เรียกว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ระดับอำเภอ เรียกว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียนเรียกว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน การบริหารการประถมศึกษาลักษณะนี้เป็นการกระจายอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบออกไปโดยให้คณะกรรมการแต่ละระดับมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ในการดำเนินงานคณะกรรมการแต่ละระดับมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติงาน และการจัดสรรงบประมาณ ส่วนการสั่งการต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นหลังจากคณะกรรมการ เห็นชอบแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 20)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการบริหารการประถมศึกษาได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารมาเป็น เวลานานพอสมควร แต่สภาพปัจจุบันและปัญหาการประถมศึกษา โดยวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ทั้งส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output) สรุปได้ว่าในเรื่องคุณภาพการศึกษามีปัญหาหลายประการ ทั้งที่นอกเหนือการควบคุมของระบบ การศึกษา เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยมและลักษณะวัฒนธรรม และที่เป็นปัญหาในระบบ โดยตรง เช่น ปัญหาความสูญเปล่า เป็นต้น สำหรับปัญหาที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของระบบ การศึกษาโดยตรงอยู่ 3 ประการคือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 84)

1. ปัญหาความขาดแคลน ความไม่เสมอภาค และคุณภาพของปัจจัยในการศึกษา ได้แก่ ขาดแคลนอาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในชนบทห่างไกล

2. ปัญหาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ได้แก่ การเกณฑ์เด็กยังไม่ได้ ร้อยละ 100 ไม่สามารถจัดการศึกษาให้เด็กไม่ขาดเรียน ตกซ้ำชั้น ออกกลางคัน การจัด การศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กสิ้นเปลืองงบประมาณมากในด้านการก่อสร้างอาคารสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และยังมีครูเกินอัตราส่วนต่อจำนวนนักเรียนไม่คุ้มค่ากับการลงทุน นอกจากนี้ ยังขาดการประเมินประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรและความสูญเปล่าอย่างจริงจัง

3. ปัญหาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ไม่สามารถจัดการศึกษาให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรได้อย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ เจตคติ สุขภาพอนามัย คุณธรรม จริยธรรมที่ดี จากผลการวิจัยของบุคคลและสถาบันต่าง ๆ พบว่า ปัญหาคุณภาพของนักเรียน มี 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณสมบัติที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ มีความแตกต่างกันมากตามสภาพทางภูมิศาสตร์ ขนาด สังกัด ตลอดจนลักษณะที่เป็นโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนในชนบท กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนภาคกลางสูงกว่าภาคอื่น ๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลสัมฤทธิ์ต่ำที่สุด โรงเรียน ขนาดใหญ่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในเมืองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าโรงเรียน ในชนบท ส่วนในด้านคุณสมบัติที่จำเป็นในการดำรงชีวิตนั้น ได้แก่ การคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีคุณธรรม และเป็นพลเมืองดี อันเป็นคุณสมบัติที่จะก่อให้เกิดขึ้นในปัจจุบัน และผลต่ออนาคต ก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจของสังคมทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการประมณ ศึกษาแห่งชาติ 2526 : 87 - 88)

สภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวนี้นั้น ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการนิเทศการศึกษา ระดับต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง ในการสนับสนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริม แนะนำ ติดตาม กำกับ การดำเนินงานของโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของอำเภอสูงขึ้น งานนิเทศการศึกษาที่สำคัญของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ประกอบด้วย 7 ลักษณะงาน คือ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริม คุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา

และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ แต่การดำเนินงานประสบปัญหาอยู่หลายประการ เช่น จำนวน
ศึกษานิเทศก์ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนครู งบประมาณมีน้อย เครื่องมือในการนิเทศไม่เพียงพอ
ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ครูไม่ค่อยนำวิธีการจากการนิเทศไปใช้ การนิเทศ
ติดตามผลไม่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โครงการทางวิชาการไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร
เพียงพอ โรงเรียนขาดสื่อการเรียนการสอนและไม่ค่อยใช้สื่อการเรียนการสอนในการสอน
พฤติกรรมการสอนของครูไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม ขาดการประเมินประสิทธิภาพในการจัดสรร
ทรัพยากรและความคุ้มค่า ระบบข้อมูลขาดประสิทธิภาพ ขาดข้อมูลพื้นฐานที่เชื่อถือได้เป็น
ผลทำให้การวางแผนไม่เหมาะสมกับความเป็นจริง ขาดเครื่องมือการวัดผลประเมินผลตาม
จุดประสงค์ต่าง ๆ ครบทุกแผนและครอบคลุมความสามารถของเด็กได้ (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 64 - 70)

จังหวัดอุดรธานี เป็นจังหวัดที่มีพลเมืองหนาแน่นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ มีประชากร 1,650,512 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 30 กันยายน พ.ศ.
2528) พื้นที่ 18,075 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 17 อำเภอ
4 กิ่งอำเภอ มีอำเภอเป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) จำนวน 9 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ มีสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในสังกัด จำนวน 21 สำนักงาน หัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 21 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 76 คน
ประสบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาครอบคลุมได้ดังนี้ คือ ขาดเครื่องมือในการ
นิเทศ งบประมาณเพื่อการนิเทศไม่เพียงพอ ครูไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นิเทศ
การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีไม่สามารถทำให้ครบทุกโรงเรียน การนิเทศ
ติดตามผลไม่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนไม่ทำอย่างจริงจัง
และไม่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาขาดความรู้ความสามารถ และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
กับการเป็นผู้นิเทศหรือผู้นำทางวิชาการ ขาดงบประมาณจัดทำศูนย์วัสดุอุปกรณ์ การเก็บข้อมูล
ทางการศึกษาไม่เป็นระบบ ขาดความเที่ยงตรง การใช้ทรัพยากรและการบริหารงบประมาณ
ขาดประสิทธิภาพ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2529 : 17 - 19)

ปัญหาเหล่านี้ส่งผลทำให้คุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาของจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เป็นเหตุให้ผู้ศึกษาวัยตัดสนใจศึกษากันเองในเรื่องการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ จึงจัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เพื่อให้ทราบว่ามีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอและกิ่งอำเภอ ศึกษาพิเศษอำเภอและกิ่งอำเภอ มีระดับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอมากขึ้นแค่ไหน เพียงใด ซึ่งจะให้เป็นแนวทางแก้ไขได้ สามารถนำไปประกอบการพิจารณาในการวางแผนปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ ตั้งจัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ใน 7 ลักษณะงาน ได้แก่ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวัง
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ

ความสำคัญของการเก็บกากันครัว

การเก็บกากันครัวในครั้งนี้ จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่ปรากฏจริง และที่คาดหวัง ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการบริหารงาน นิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตั้งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษากันครัว

การเก็บกากันครัวครั้งนี้ จะเก็บจากการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุดรธานี โดยจะศึกษารวมขอบเขตของเนื้อหาและกลุ่มประชากร ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามทัศนะ ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอใน 7 ลักษณะงาน คือ

- 1.1 งานพัฒนาการศึกษา
- 1.2 งานการเรียนการสอน
- 1.3 งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน
- 1.4 งานนิเทศและตรวจเยี่ยม
- 1.5 งานสนับสนุนวิชาการ
- 1.6 งานข้อมูลทางการศึกษา
- 1.7 งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

2. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประมง ศึกษาอำเภอ จำนวน 21 คน กับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 76 คน รวม 97 คน ในสังกัดสำนักงานการประมงศึกษาจังหวัดอุดรธานี

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่งหัวหน้าการประมงศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

3.1.2 ตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ในสำนักงานการประมงศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ แบ่งออกเป็น 7 ลักษณะงาน ได้แก่

3.2.1 งานพัฒนาการศึกษา

3.2.2 งานการเรียนการสอน

3.2.3 งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน

3.2.4 งานนิเทศและตรวจเยี่ยม

3.2.5 งานสนับสนุนวิชาการ

3.2.6 งานข้อมูลทางการศึกษา

3.2.7 งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่จะใช้ในการศึกษากันควาในครั้งนี้เป็นที่เข้าใจตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภารกิจการนิเทศ ซึ่งสำนักงานการประมงศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอได้ดำเนินการอยู่ประจำ โดยแบ่งออกเป็น 7 ลักษณะงาน ได้แก่

1.1 งานพัฒนาการศึกษา หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ งานมาตรฐานโรงเรียน งานมาตรฐานวิชาการ งานอบรมครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานติดตามผลประเมินผล

1.2 งานการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและแบบเรียน งานผลิตและ การใช้สื่อการเรียนการสอน งานวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอน งานประเมินผลการเรียนการสอน

1.3 งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับงานอนามัยโรงเรียน งานลูกเสือยุวกาชาด เนตรนารี งานส่งเสริมกีฬา และงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

1.4 งานนิเทศและตรวจเยี่ยม หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและการตรวจเยี่ยมการประสานงานวิชาการ

1.5 งานสนับสนุนวิชาการ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับงานโครงการทางวิชาการ งานวิจัย งานประเมินผล และการเผยแพร่

1.6 งานข้อมูลทางการศึกษา หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการรวบรวมสถิติต่าง ๆ ทางการศึกษา การจัดทำรายงานและการเผยแพร่ และแนวโน้มสถิติต่าง ๆ ในอนาคต

1.7 งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์การจัดหาเครื่องใช้สำนักงาน การบริการและควบคุมการใช้

2. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ หมายถึง หน่วยงานการบริหารการศึกษา ระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

3. หัวหน้าการประถมศึกษา หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารการประถมศึกษา ของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

4. ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ได้แก่ การวางแผนดำเนินการ แนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุง แก้ไข ติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ให้เกิดผลตามมาตรฐานทางวิชาการที่กำหนด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา
ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยกำหนดเป็น
หัวข้อดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 หลักสำคัญในการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 แนวปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
2. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ
 - 2.1 แนวคิดพื้นฐานเบื้องต้น
 - 2.2 ขอบข่ายงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ

- 2.2.1 งานพัฒนาการศึกษา
 - 2.2.2 งานการเรียนการสอน
 - 2.2.3 งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน
 - 2.2.4 งานนิเทศและตรวจเยี่ยม
 - 2.2.5 งานสนับสนุนวิชาการ
 - 2.2.6 งานข้อมูลทางการศึกษา
 - 2.2.7 งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การนิเทศการศึกษา

ความหมายการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้ให้คำจำกัดความหรือให้ความหมาย ของการนิเทศการศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง และแตกต่างกันหลายทัศนะ เป็นต้นว่า

กลิคแมน (Glickman. 1981 : 6) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา โดยทั่วไปว่า เป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องงาน และพันธกิจ ที่เกี่ยวข้องและช่วยปรับปรุง การเรียนการสอน

สุพิชญา อีระกุล (สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร 2524 : 4) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีหมายถึง การแสดงหรือจำแนกเกี่ยวกับการเรียน การสอน การฝึกฝนและอบรม ผู้ปฏิบัติการสอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ชาร์ มณีสรี (ชาร์ มณีสรี 2520 : 2) ว่าการนิเทศการศึกษามีหมายถึง การแนะนำซึ่งกันและกัน การวางแผนร่วมกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และ

เนาวรัตน์ วิไลชนม์ (เนาวรัตน์ วิไลชนม์ 2523 : 3) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ ปรัชญา เพราะเป็นเรื่องแสวงหาความจริง ความรู้ด้านการศึกษา การนิเทศการศึกษาคือเป็นวิทยาศาสตร์ และเป็นประชาธิปไตย

จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในการพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยการร่วมมือกัน ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการวางแผนเพื่อแสวงหาวิธีการต่าง ๆ มาปรับปรุง การเรียนการสอนซึ่งตั้งอยู่บนฐานของความเท่าเทียมกันในความเป็นประชาธิปไตย โดยมี จุดมุ่งหมายสุดท้ายคือ คุณภาพของเด็กนักเรียนที่พึงประสงค์

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

วิจิตร วรุตบางกูร (วิจิตร วรุตบางกูร 2520 : 80 - 81) ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เพื่อให้ครูสอนตามหลักสูตร และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อ รักษา พัฒนา ส่งเสริม ควบคุม มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เพื่อช่วยเหลือประสานงานทางวิชาการ ขององค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ สังัด ยุทธนันท์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : 14) ที่ว่าการนิเทศศึกษามีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน ได้แก่ การร่วมกันทำงานระหว่างครูกับผู้นิเทศ อันเป็นผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน ได้แก่ การทำให้การสอนของครูให้ดีขึ้น เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ เป็นผลมาจาก ร่วมกันคิดร่วมกันทำงาน และแลกเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ไม่ใช่การบังคับบัญชาคอยจับผิด ย่อมเกิดการประสานสัมพันธ์เป็นอย่างดี
4. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ขวัญกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้บุคคลตั้งใจทำงาน ดังนั้น การนิเทศศึกษาย่อมสำเร็จได้ยากหากขาดขวัญกำลังใจ

จะเห็นว่า การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนได้แก่ ครู และนักเรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ พัฒนาวิธีการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยตั้งอยู่บนฐานของการประสานสัมพันธ์ ก่อให้เกิดความเข้าใจ และเห็นใจซึ่งกันและกัน เป็นผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงาน

หลักสำคัญในการนิเทศการศึกษา

สุพิชญา อีระกุล (สุพิชญา อีระกุล กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร 2524 : 36 - 37) ให้หลักการนิเทศการศึกษาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้คือ การหาทางให้ครูพึ่งและช่วยตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ศึกษาปัญหาและความต้องการของครู แล้ววางแผน

สนองความต้องการนั้น ๆ ในการแก้ปัญหาต้องให้ครูได้มีส่วนร่วมพิจารณา และยอมรับฟังความคิดเห็นของทุก ๆ คน ช่วยเหลือครูเกี่ยวกับทรัพยากรต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์การสอน หนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ นอกจากนี้ยังต้องมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ทราบและเข้าใจบทบาท หน้าที่ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู และเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษา หลีกเลี่ยงการก้าวท้าวงานซึ่งกันและกัน รวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการศึกษามาวิเคราะห์ วิจัย เป็นต้น

นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : 15 - 16) ได้วางหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงาน ระหว่าง ผู้บริหาร ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ กล่าวคือ กระบวนการจะครอบคลุม การทำงานเป็นขั้นตอน ไม่หยุดนิ่งและมีความต่อเนื่อง หรือทั้งมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
2. การนิเทศมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพนักเรียน แต่การดำเนินงานผ่านตัวกลาง คือครู และบุคลากรทางการศึกษา
3. การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งกระบวนการนิเทศในความเป็นประชาธิปไตยนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งปัญญาธรรม การละเว้น และ สำนึกศีลธรรม

จะเห็นได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษานั้น จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการช่วยเหลือครู ให้สามารถช่วยเหลือตนเอง หักตนเอง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถทำงานและแก้ปัญหา โดยกระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพนักเรียน และเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

กระบวนการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นเครื่องมือของผู้บริหารใช้บริหารงานให้สัมฤทธิ์ผล

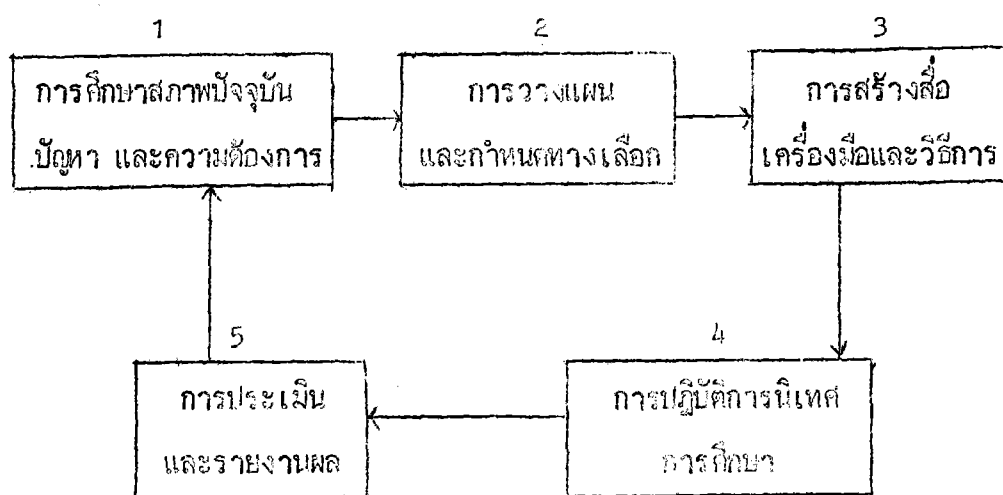
สุพิชญา อีระกุล (สุพิชญา อีระกุล กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร 2524 : 207) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง แบบแผนของการนิเทศ ที่ลำดับขั้นตอนไว้อย่างต่อเนื่องกัน อย่างมีระเบียบ แบบแผนนั้นต้องเป็นแบบแผนที่ดี มีขั้นตอน อย่างชัดเจน ต่อเนื่องกันอย่างมีระเบียบ พร้อมด้วยเหตุผลที่เป็นไปได้

การนิเทศการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของงานบริหาร คืองานบริหารวิชาการ ดังนั้น กระบวนการนิเทศการศึกษาจึงสามารถใช้กระบวนการบริหารโดยทั่วไปได้ ซึ่งมีอยู่หลาย ทฤษฎี แต่ที่แพร่หลายคือ ทฤษฎีของกูลิกค์ (Gulick's POSDCoRB Process)

กูลิกค์ และเออร์วิค (สุพิชญา อีระกุล และคนอื่น ๆ อ้างอิงมาจาก Luther Gulick and Lydall Urwick) ว่ากระบวนการบริหารต้องประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 7 ประการ คือ Planning หมายถึง การวางแผน Organizing หมายถึง การจัดองค์การ Staffing หมายถึง การจัดหาหรือจัดการเกี่ยวกับบุคคลมาปฏิบัติงาน Directing หมายถึง การสั่งงานหรือการอำนวยความสะดวก Coordinating หมายถึง การประสานงาน Reporting หมายถึง การรายงาน Budgeting หมายถึง การจัดสรรเกี่ยวกับ งบประมาณหรือการเงิน ซึ่งรวมกันย่อ ๆ ว่า POSDCoRB

ชุมชน กาญจนนาระการ (ชุมชน กาญจนนาระการ 2510 : 47) ได้เพิ่มนโยบาย (Policy) และอำนาจหน้าที่ (Authority) เข้ากับ POSDCoRB เป็น PAPOSDCoRB เพื่อให้การบริหารสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นดังกล่าวกแล้วการนิเทศการศึกษาคือ ส่วนหนึ่งของการบริหารวิชาการ ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจึงสามารถนำกระบวนการบริหาร มาใช้ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 105) แบ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาโดยวิธีวิธีการ ทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วางแผนกำหนดทางเลือก สร้างสื่อ เครื่องมือและวิธีการ ปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ประเมินผลและรายงาน ดังแผนภูมิที่ 1



แผนภูมิที่ 1 แสดงกระบวนการนิเทศการศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526

จากแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นถึงกรรมในกระบวนการนิเทศการศึกษา มีระบบต่อเนื่อง จากจุดเริ่มต้นจนถึงจุดสุดท้าย แล้วย้อนกลับอย่างเห็นได้ชัด มีรายละเอียดแต่ละขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เป็นขั้นตอนการศึกษา สภาพเป็นจริง ของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนว่า สภาพในปัจจุบันเป็นอย่างไร หรืออยู่จุดใด มีปัญหาและข้อจำกัดอะไร ต้องการอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก เป็นขั้นตอนการปฏิบัติต่อเนื่องจาก ขั้นตอนที่ 1 โดยกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะดำเนินการในอนาคต การวางแผน จึงหมายถึง การพิจารณาหาสิ่งที่จะทำให้อนาคต ซึ่งคิดว่าดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด เพื่อ แก้ปัญหาและพัฒนางานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผน และกำหนดทางเลือก ต้องสามารถตอบคำถามว่าจะทำอะไร ทำทำไม ทำอย่างไร ทำที่ไหน เมื่อไร ใครเป็นผู้กระทำ ทุกคำตอบต้องประสานกันเป็นอย่างดี รูปของกิจกรรมการวางแผน จะออกมาเป็นโครงการ

ขั้นที่ 3 การสร้างสื่อ เครื่องมือและวิธีการ หลังจากมีการวางแผนเป็นอย่างดีแล้ว ต้องสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ก่อนลงมือปฏิบัติการนิเทศการศึกษาให้พร้อม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 22) ว่า สื่อการนิเทศการศึกษามีถึง สิ่งที่จะช่วย ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา เพื่อแก้ปัญหการทำงานของคุณครู ได้แก่ แบบเรียนด้วยตนเอง สไลด์ วีดีโอเทป โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น ส่วนเครื่องมือการนิเทศ หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ทราบถึงปัญหา และความต้องการของผู้รับการนิเทศ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมินค่า เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นสื่อหรือเครื่องมือก่อนนำไปใช้ก็ควร ทดลองใช้ แล้วประเมินผลการใช้ก่อนทุกครั้งเพื่อป้องกันความผิดพลาดได้

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นตอนปฏิบัติการนิเทศจริง หลังจากได้วางแผน และสร้างเครื่องมือเสร็จเรียบร้อยแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 137) นี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติการนิเทศมี 2 ลักษณะ คือ นิเทศเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และนิเทศเพื่อช่วยเหลือ แนะนำการปฏิบัติงานของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ซึ่งการนิเทศทั้ง 2 ลักษณะมีวิธีนิเทศ 2 วิธีคือ นิเทศโดยตรง หมายถึง นิเทศออกปฏิบัติงานด้วยตนเองหรือออกปฏิบัติงานร่วมกับ บุคคลอื่น และนิเทศโดยอ้อม หมายถึง การนิเทศโดยการให้สื่อและ เครื่องมือทดลองจนบุคคลอื่น ออกปฏิบัติการแทน เช่น ประธานกลุ่ม ครูวิชาการกลุ่ม เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การประเมินผลและรายงาน เป็นขั้นตอนที่สร้างความสำเร็จในกระบวนการ นิเทศการศึกษาให้ครบวงจร การประเมินผล หมายถึง การจัดและรวบรวมข้อมูล แล้วนำมา พิจารณาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนภาพของงานที่ทำ สำหรับการแก้ไขงาน การตัดสินใจในการ ปฏิบัติต่อไป ครบคลุมตั้งแต่การประเมินก่อนการดำเนินการ ระหว่างดำเนินงาน และ ประเมินหลังดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด แล้วจัดทำรายงานเป็นระยะ ๆ เพื่อ จะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ซึ่งจะเป็นโยบายต่อการ การปรับปรุงงานนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จะเห็นว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งมีการประสานสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบอย่างต่อเนื่องครบวงจร จากจุดเริ่มต้นจนกระทั่งจุดสุดท้ายสอดคล้องสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี กล่าวคือ จะเริ่มต้นจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ แล้ววางแผนกำหนดทางเลือกเพื่อใช้เป็นวิธีที่จะแก้ปัญหาและสนองความต้องการ ก่อนจะดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ยังต้องสร้างเกราะป้องกันหรือสื่อ และกำหนดวิธีการให้พร้อม แล้วจึงลงมือปฏิบัติการและเพื่อให้ครบวงจรของกระบวนการ ต้องมีการประเมินและรายงานผล เป็นข้อมูลย้อนกลับสู่ขั้นตอนที่ 1 ต่อไป

แนวปฏิบัติการนิเทศการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 163) ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นงานแก้ปัญหา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. ปฏิบัติการช่วยให้ครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง เห็นปัญหาการดำเนินงานของตนเอง
2. ช่วยเหลือครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง ศึกษาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม
3. สัมผัสส่งเสริม ชี้แนะ จนกระทั่งผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 1) ให้ความหมายการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาว่าหมายถึง การปฏิบัติงานตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งครอบคลุม การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนปฏิบัติการ และการประเมินผล การนิเทศการศึกษาประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ นิเทศโดยตรงกับนิเทศโดยอ้อม อย่างไรก็ตามการนิเทศการศึกษาทั้ง 2 ลักษณะ ก่อนดำเนินการต้องเตรียมการให้พร้อม กล่าวคือ จะต้องศึกษาโครงการ ตรวจสอบและทดลองใช้สื่อ ทบทวนแนวทางและขั้นตอน เลือกสรรเทคนิคในการนิเทศ พิจารณาคัดเลือกว่าโครงการใดควรเร่งหรือกำหนดนัดหมาย และทบทวนตรวจสอบงบประมาณ หลังจากได้เตรียมการเป็นอย่างดีแล้ว ถึงขั้นลงมือปฏิบัติ มีขั้นตอน 9 ประการดังนี้

1. ประชุมผู้เกี่ยวข้องและคณะทำงาน
2. กำหนดงานให้ผู้ปฏิบัติ
3. แบ่งงานรับผิดชอบ
4. ทำความเข้าใจสื่อ และเครื่องมือที่เตรียมร่วมกัน
5. ตกลงกำหนดแนวทางร่วมกันเกี่ยวกับระบบการเก็บข้อมูล
6. ปฏิบัติการนิเทศตามโครงการ ตามงานและตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
7. มีการพบปะ ประชุม พบทวนปฏิบัติงานตามชั้นตอน
8. ประชุมคณะปฏิบัติงานทั้งหมด เพื่อสรุปผลการนิเทศเมื่อสิ้นสุดตามโครงการ
9. นำข้อมูลไปใช้ดำเนินการต่อไป

สุพิชญา อีระกุล (สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร

2524 : 211 - 212 อ้างอิงมาจาก สาย ภาณุรัตน์) ว่าการนิเทศการศึกษามีเทคนิค ดังนี้ คือ

1. เทคนิคเสนอแนะ ได้แก่ เสนอแนะวิธีสอน เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา เป็นต้น
2. เทคนิคสาธิต ได้แก่ สาธิตการสอน สาธิตการทำอุปกรณ์ เป็นต้น
3. เทคนิคยกย่อง ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศแสดงผลงานหรือ

ข้อคือเห็นต่าง ๆ แล้ว ช่วยต่อเติม เสริมต่อ หรือคัดลอก บางอย่างให้เหมาะสม

4. เทคนิคชวนพา ได้แก่ การชวนคุยเรื่องวิชาการ หลีกเลี่ยงการโยกย้ายไม่รู้ตัว
5. เทคนิคแพร่พิมพ์ ได้แก่ การเสนอเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ
6. เทคนิคปลุกมโนธรรม ได้แก่ การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้รับการนิเทศ
7. เทคนิคบ่อนชนมนมเนย ได้แก่ การฝึกให้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดย

การบ่อนไปทางง่าย ๆ ไปหายาก

นอกจากเทคนิคดังกล่าวแล้วยังมีแนวปฏิบัติในการนิเทศอยู่หลายวิธี เช่น การสาธิต การสอน การสังเกตการสอน การประเมินผลมาตรฐานโรงเรียน การประชุมอบรม การค้นคว้าทดลอง ตลอดจนการวิจัยทางวิชาการ การผลิตเอกสารทางวิชาการ เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาทั้งสิ้น

จะเห็นว่าแนวการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษานี้มีหลายวิธีแล้วแต่จะเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนั้นผู้ปฏิบัติจึงจำเป็นต้องรู้จักการเลือกให้เหมาะสม อย่างไรก็ตาม การนิเทศการศึกษายู่ในสถานการณ์โลกที่คลุมเครือ จะให้อยู่ในขอบข่ายของขั้นตอนต่อไปนี้คือ ศึกษารูปแบบปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วางแผนและกำหนดทางเลือก สร้างสื่อและเครื่องมือ ปฏิบัติตามแผน ประเมินผลและรายงาน

การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

แนวคิดพื้นฐานเบื้องต้น

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอเป็นหน่วยงานบริหาร ประถมศึกษา ระดับอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีหน้าที่ปฏิบัติงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาอำเภอ จัดการศึกษาในเขตอำเภอ และปฏิบัติงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอมอบหมาย (สมนึก ลีนทอง และคนอื่น ๆ 2523 : 17 อ้างอิงมาจาก พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 มาตรา 26)

จากการวิเคราะห์ภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอแล้ว พบว่า ภาระหน้าที่ที่สำคัญ คือการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ของอำเภอให้บรรลุจุดหมาย และมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานภารกิจนี้ จะประสบผลสำเร็จได้ มากน้อยแค่ไหนย่อมขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบหลายประการ เช่น การบริหาร การนิเทศการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะ การนิเทศการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของอำเภอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : 3) ได้กำหนดระบบการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ คือ การกำกับ ดูแล และนิเทศ หมายถึงกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจในการทำงาน สามารถแก้ไข ปรับปรุง การทำงาน และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้มีคุณภาพตรงจุดหมายของหลักสูตร

ประถมศึกษา โดยการนิเทศตั้งแต่ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 247) ได้ให้ความหมายการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงการดำเนินงานกิจกรรมทุกชนิด ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา งานการเรียน การสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ งานนิเทศการศึกษาถือได้ว่าเป็นงานวิชาการของอำเภอ สายหมอก จำปาทอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 3) ให้แนวคิดที่ว่า งานบริหารวิชาการให้แก่ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในเรื่องหลักสูตร การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดโครงการสอน การเตรียมการสอน สื่อการสอน วิธีสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ของนักเรียน

ขอบข่ายงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 247 - 257) กำหนดขอบข่ายงานนิเทศการศึกษาไว้ 7 ด้าน ดังนี้คือ

1. งานพัฒนาการศึกษา เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกได้ 5 งาน ได้แก่

1.1 งานสนับสนุนโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียน จัดอาคาร ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องอื่น ๆ และบริเวณให้อยู่ในเกณฑ์สามารถปรับปรุง ส่งเสริมงานวิชาการได้ โดยถือมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแบบปฏิบัติดังนี้

(1) ให้แต่ละโรงเรียนกำหนดเป้าหมายปรับปรุงในแต่ละขั้นตอน

(2) หาแหล่งสนับสนุน ส่งเสริมมาตรฐานโรงเรียนให้ได้ใกล้เคียงกัน

เป็น สนับสนุนในด้านงบประมาณ หรือแหล่งสนับสนุนจากชุมชน มูลนิธิ สมาคม ฯลฯ

(คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา 2523 : 60)

1.2 งานพัฒนาบุคลากรในการเรียนการสอน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาให้การสนับสนุนส่งเสริม และดำเนินการอบรมสัมมนาเพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีแนวปฏิบัติดังนี้ คือ

- (1) สำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรม
- (2) ระบุงานที่จำเป็น
- (3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม
- (4) วิเคราะห์ภารกิจกับเกณฑ์เพื่อหาระดับความสำคัญ
- (5) กำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาและแนวการอบรม
- (6) กำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาและเรียงลำดับหัวข้อวิชา

(คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา 2523 : 60)

1.3 การปรับปรุงงานวิชาการให้ได้มาตรฐาน เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาของอำเภอ ตรวจสอบงานวิชาการที่โรงเรียนในสังกัดว่าได้มาตรฐานหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานทางวิชาการของอำเภอ

คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา ได้เสนอแนะแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับปรุงงานวิชาการให้ได้มาตรฐานดังนี้

- (1) สำรวจมาตรฐานกลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และอำเภอ
- (2) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของกลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และอำเภอ
- (3) ปรับปรุงมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียน และอำเภอให้เข้ากับมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้
- (4) จัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียน โรงเรียน อำเภอ ให้ใกล้เคียงมาตรฐานกลางของจังหวัด และระดับชาติต่อไป

1.4 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอกิ่งอำเภอ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษา กำหนดทางเลือกเพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนาการศึกษาของ

อำเภอให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีทั้งแผนระยะสั้น 1 ปี เรียกว่าแผนปฏิบัติการประจำปี และแผนระยะยาว 5 ปี เรียกว่าแผนพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 99 - 108) ได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ดังนี้

1) ศึกษานโยบายและเป้าหมาย แผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด และแผนพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา

3) กำหนดนโยบายและเป้าหมาย

4) กำหนดทางเลือก จะออกมาเป็นรูปโครงการ/แผนงาน

5) จัดสรรงบประมาณ

6) ลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

7) ติดตามประเมินผล และควบคุมมาตรฐาน

1.5 การติดตามและประเมินผล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการที่เจ้าหน้าที่ในเขตการศึกษาตรวจสอบผลที่ได้จากการปฏิบัติงานและจากรายงานของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ได้เสนอแนะในการปฏิบัติ ดังนี้

1) ตรวจเยี่ยมนิเทศการปฏิบัติงานแผนของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ

2) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการที่วางไว้ตามระยะเวลาที่เหมาะสม

3) จัดระบบการรายงานโดยตกลงกันในเรื่องเวลา เพื่อแสดงความก้าวหน้าของโครงการ

จะเห็นว่างานพัฒนาการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานโรงเรียน มาตรฐานทางวิชาการ แล้วส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนปรับปรุงพัฒนาให้ได้มาตรฐานที่กำหนด โดยใช้แผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ และการติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือดำเนินการ

2. งานการเรียนการสอน ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและหนังสือแบบเรียน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประเมินผลทางการเรียนการสอน

2.1 งานเกี่ยวกับหลักสูตรและแบบเรียน เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษา ร่วมกับคณะครู วิเคราะห์หลักสูตร แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบทั้งปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตร

- 1) วิเคราะห์เปรียบเทียบ เนื้อหาสาระและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กับสภาพปัญหาความต้องการ และทรัพยากรท้องถิ่น ว่ามีความน่าจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด
- 2) กำหนดแนวทางที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 3) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสุด ที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในเชิงคุณภาพ

แนววิเคราะห์เกี่ยวกับแบบเรียน

- 1) วิเคราะห์ตรวจสอบในสิ่งต่อไปนี้
 - 1.1 ความถูกต้องในสาระสำคัญของเนื้อหาตามหลักวิชาของแต่ละกลุ่ม
 - 1.2 การจัดลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหา ว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่
 - 1.3 การส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด

1.4 รูปเล่ม ภาพ ตัวหนังสือ เหมาะสมแก่ชั้นและวัยมากน้อย
เพียงใด

1.5 ความคงทนถาวร

- 2) จัดทำผลวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่
กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ไว้เป็นหลักฐานทุกเล่ม เผยแพร่ให้ผู้บริหาร
และครูผู้สอนเพื่อเป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาที่จะเลือกใช้กับโรงเรียนของตน
- 3) ประสานงานกับกรมวิชาการในเรื่องการใช้หนังสือแบบเรียนและ
หนังสืออ่านประกอบอยู่เสมอ (คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา
2523 : 61)

2.2 การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศ
การศึกษาเป็นผู้นำในการผลิต และแนะนำวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนแก่ครูในโรงเรียน
ตลอดจนสนับสนุน ส่งเสริม ให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
อย่างกว้างขวาง ซึ่งได้กำหนดแนวปฏิบัติดังนี้

1) ประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ คู่มือครู แผนการสอน วารสารเผยแพร่
ความรู้ควรปฏิบัติดังนี้

1.1 ประเมินความต้องการจำเป็นในด้านสื่อการสอนประเภท
คู่มือครูและอื่น ๆ

1.2 จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น

1.3 ระดมสรรพกำลังของท้องถิ่น ประกอบด้วย ครู ผู้แทนครู
วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ จาก สถาบันการศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

1.4 จัดทำโครงการร่างเนื้อหาสาระ

1.5 เขียนต้นฉบับ

1.6 ผลิตให้พอเพียงที่จะจ่ายให้โรงเรียน และครูผู้สอน

1.7 นิเทศติดตามผลการใช้

2) ประเภทวัสดุอุปกรณ์

2.1 สํารวจและจัดทำอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน

ครบทุกวิชา

2.2 ออกแบบผลิตหรือประดิษฐ์อุปกรณ์ต้นฉบับด้วยวัสดุท้องถิ่น

2.3 จัดทำคู่มือเกี่ยวกับวิธีใช้และวิธีผลิต

2.4 เผยแพร่โดยวิธีสาธิต จัคนิเทศการตามโอกาส และอื่น ๆ

2.5 สนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนผลิตใช้เอง

(คณะกรรมการดำเนินการพัฒนานักบริหารการประถมศึกษา 2523 : 62)

2.3 งานวิจัยสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน เป็นงานที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา สร้างข้อทดสอบมาตรฐาน และเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในสมุทประจําชั้นของชั้น ป.1 - 6 และชั้นอื่น ๆ นอกเหนือจากข้อทดสอบ

คณะกรรมการดำเนินการพัฒนานักบริหารการประถมศึกษา ได้กำหนดแนวปฏิบัติ ดังนี้

ก. ข้อทดสอบ

1. พยายามจัดทำข้อทดสอบมาตรฐานชนิดต่าง ๆ หลายแบบ

หลายชนิดวัดได้หลายด้าน

2. ข้อทดสอบต้องผ่านขั้นตอนอย่างถูกต้อง ทั้งด้านการเขียน

นำไปทดลองใช้วิเคราะห์จนข้อทดสอบ มีความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 0.7

3. การดำเนินการทุกขั้นตอนต้องทำโดยคณะบุคคล ประกอบด้วย

นักวิชาการวัดผลและครูแต่ละสาขาวิชา

4. จัดทำธนาคารข้อสอบ เพื่อให้บริการแก่โรงเรียน

ข. เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้

1. ศึกษารายละเอียดและแนวทางของคู่มือวัดผล

2. พยายามจัดทำเครื่องมือชนิดต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากข้อทดสอบ

โดยขยายให้กว้างออกไป

3. ดำเนินการทุกขั้นตอนเช่นเดียวกับการสร้างข้อทดสอบ

มาตรฐาน

4. จัดทำธนาคาร เช่นเดียวกับข้อทดสอบมาตรฐาน

2.4 การประเมินผลการเรียนการสอน เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษา

ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นส่วนรวมและเป็นรายโรง คณะอนุกรรมการ

ดำเนินการสมมนานักบริหารการประถมศึกษา กำหนดแนวทางปฏิบัติดังนี้คือ

- 1) นำเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนไปทดสอบก่อนเริ่มเรียน แล้วบันทึกไว้
- 2) เมื่อสิ้นสุดการเรียน แต่ละเรื่อง แต่ละบท แต่ละภาค แต่ละปี นำเครื่องมือชุดเดิมไปทดสอบอีกครั้งหนึ่งแล้วบันทึกไว้
- 3) นำผลจากการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4) จัดทำรายงานและเผยแพร่ ตามวิธีที่เหมาะสม

จะเห็นได้ว่างานการเรียนการสอนเป็นงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเรียน

การสอนในห้องเรียนโดยตรงซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ แล้วปรับให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น ตลอดจนการผลิตการใช้สื่อ การจัดทำเครื่องมือวัดผล ส่งเสริมให้โรงเรียนนำไปใช้ และการประเมินผลการสอนของครูด้วย

3. งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษปฏิบัติงานพิเศษ งานอนามัยโรงเรียน การกีฬา ลูกเสือ ยุวศาสตร์ และการส่งเสริมวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 3 งาน ดังนี้คือ

3.1 งานอนามัยโรงเรียน เป็นงานที่เกี่ยวกับการสนับสนุนและส่งเสริมการประสานงานกับเจ้าหน้าที่อนามัย การรักษาความสะอาดของอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน การตรวจสอบสุขภาพนักเรียน จัดให้มีระเบียบสุขภาพ การปฐมพยาบาล สวัสดิศึกษา การป้องกันและหลีกเลี่ยงยาเสพติด ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติดังนี้คือ

1) ออกหนังสือไปยังโรงเรียนให้ปฏิบัติตามนี้

1.1 ประสานกับเจ้าหน้าที่อนามัยชุมชน

1.2 จัดโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องน้ำ

ห้องส้วม รักษาความสะอาดอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน

1.3 ตรวจสอบสภาพนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ทำทะเบียนสุขภาพนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน

1.4 ส่งมอบการปฐมพยาบาล วัสดุศึกษา พร้อมฝึกปฏิบัติจริง

1.5 ป้องกันและสอนให้นักเรียนหลีกเลี่ยงยาเสพติด

2) ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมสัปดาห์อนามัยประจำปี

3) จัดทำแบบทะเบียนสุขภาพของนักเรียนโดยขอความร่วมมือจาก

เจ้าหน้าที่อนามัยโรงเรียน

4) สร้างความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

5) สนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้

เกิดประโยชน์แก่งานอนามัย

6) ควรจัดทำโครงการนำร่องเพื่อทดลองเชิงปฏิบัติการ

7) ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อนามัยโรงเรียนอย่างเต็มที่

(คณะกรรมการดำเนินการสัมมนาผู้บริหารการประถมศึกษา 2523 : 64 - 65)

๓.2 การกีฬา ลูกเสือ และยุวกาชาด เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นเทศการศึกษา สนับสนุนและส่งเสริมงานกีฬากายในโรงเรียน งานกีฬาระหว่างโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน การอยู่ค่ายพักแรม และการชุมนุมลูกเสือ หรือยุวกาชาดของนักเรียน

คณะกรรมการดำเนินการสัมมนากับผู้บริหารการประถมศึกษา กำหนด แนวปฏิบัติดังนี้

1) จัดงบประมาณสนับสนุนการกีฬาระดับอำเภอ หรือกลุ่มโรงเรียน

2) ส่งเสริมกีฬาให้เป็นไปอย่างกว้างขวาง เช่น การแข่งขันกีฬากายใน

กีฬากลุ่ม ฯลฯ

3) ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เช่น การอยู่ค่ายพักแรม การชุมนุมลูกเสือหรือยุวกาชาด เป็นต้น

4) การจัดกิจกรรมนอกสถานศึกษาให้คำนึงถึงระเบียบการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ด้วย

3.3 การส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาส่งเสริมให้โรงเรียน ควบคุม ดูแลความประพฤติ อบรมจริยธรรมแก่นักเรียน จัดกิจกรรมทางศาสนาในชุมชน และการบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา กำหนดแนวปฏิบัติ ดังนี้คือ

1) ออกหนังสือไปยังโรงเรียนให้ความสำคัญแก่งานต่อไปนี้ คือ การควบคุมดูแลความประพฤติ การอบรมศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ การจัดกิจกรรมทางศาสนาและชุมชน และกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2) ให้โรงเรียนพานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาหรือนิมนต์พระมาอบรมศีลธรรมแก่นักเรียน

3) ให้โรงเรียนสอนศิลปและวัฒนธรรมให้เน้นการปฏิบัติมากที่สุด จะเห็นว่าการส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมด้านสุขภาพ อนามัย การป้องกันโรคต่าง ๆ และการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้นักเรียน ตลอดจนการดำเนินการฝึกลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์โดยใช้กิจกรรม กีฬา ลูกเสือ ยุวกาชาด และการส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือดำเนินการ

4. งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานนิเทศและตรวจเยี่ยมเป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับวางแผนการนิเทศ การตรวจเยี่ยม และการประสานงานทางวิชาการ แบ่งออกเป็น 3 งาน ดังนี้

4.1 การนิเทศ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้เกิดการนิเทศการศึกษาในระดับอำเภอ และกลุ่มโรงเรียน โดยกำหนดเป็นโครงการ

ฉวีวรรณ กิรติกร (ฉวีวรรณ กิรติกร 2529 : 9) กล่าวถึงภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เกี่ยวกับกลไกการดำเนินงานการนิเทศ ว่า

1) ให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางปฏิบัติระดับอำเภอและโรงเรียน

2) กำหนดพื้นที่รับผิดชอบของศึกษานิเทศก์อำเภอในการกำกับ ดูแล ติดตามผลการนิเทศ โดยพบคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3) จัดให้มีการประกวดคุณภาพโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน

4) ส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ดูแลให้กลุ่มโรงเรียน และครูทำงานเต็มกำลังความสามารถ และเต็มเวลา

คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา

(คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา 2523 : 66) กำหนดแนวปฏิบัติไว้ดังนี้

1) ให้ฝ่ายวิชาการของอำเภอร่วมกับกลุ่มโรงเรียน จัดทำโครงการนิเทศ
2) สนับสนุนฝ่ายวิชาการจัดทำเครื่องมือและเครื่องอำนวยความสะดวกที่จะใช้ในโครงการนิเทศ

3) การปฏิบัติงานนิเทศจะประสานงานกับฝ่ายโครงการอื่น ๆ
อยู่เสมอ

4) ให้โรงเรียนจัดทำสมุดนิเทศประจำโรงเรียนทุกโรงเรียน
5) กำหนดแบบรายงานผลการนิเทศให้ฝ่ายวิชาการใช้รายงาน
6) พิจารณาให้ความเห็น เสนอแนะในแบบรายงานผลและแจ้งให้โรงเรียนทราบ

4.2 การตรวจเยี่ยม เป็นงานเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาที่ต้องปฏิบัติเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน

คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา กำหนด
แนวปฏิบัติไว้ดังนี้

- 1) วางแผนการตรวจเยี่ยมโดยกำหนดเป็นรายเดือนหรือรายภาค
- 2) สิ่งที่ต้องดูในการตรวจเยี่ยมคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และการเสนอแนะใน
สมุคินเทศ

4.3 การประสานงานวิชาการ เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาสนับสนุน
ให้เกิดความร่วมมือระหว่างโครงการ บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการ
ดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษาได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ดังนี้

- 1) วางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอและจังหวัด
ในงานวิชาการที่กำหนดให้มีขึ้น
- 2) งานวิชาการที่ดำเนินการต้องคำนึงถึงการนำสถาบันที่มีอยู่และ
แหล่งชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- 3) กำหนดให้งานวิชาการดังกล่าวอยู่ในแผนปฏิบัติงานของทุกหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง
- 4) กำหนดการประชุมเป็นระยะเพื่อรายงานความเคลื่อนไหว
- 5) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่างานนิเทศและตรวจเยี่ยม เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาต้อง
ปฏิบัติการโดยตรง โดยการกำหนดโครงการนิเทศและตรวจเยี่ยมไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี
และได้มีการประสานงานทางวิชาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน
ระหว่างหน่วยงานและบุคลากร

5. งานสนับสนุนวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาปฏิบัติจัดทำ
โครงการทางวิชาการ การวิจัย การประเมินโครงการ และการเผยแพร่ แบ่งออกได้เป็น
4 งาน ดังนี้คือ

5.1 โครงการทางวิชาการ เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาของอำเภอ ให้อำเภอวางแผนและกำหนดทางเลือกในการพัฒนาวิชาการ โดยเขียนเป็นโครงการระยะสั้นและระยะยาว เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วย ซึ่งมีแนวปฏิบัติดังนี้

- 1) รับทราบนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- 2) สำรวจปัญหาและความต้องการทางวิชาการของโรงเรียน
- 3) จัดทำโครงการทางวิชาการเพื่อแก้ปัญหา เช่น โครงการประกวดโรงเรียน ประกวดกลุ่มโรงเรียน ประกวดครูสอนดีเด่น ประกวดโรงเรียนผู้ทำการใช้หลักสูตร เป็นต้น
- 4) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการ และรายงานให้หน่วยราชการในสังกัดทราบความคืบหน้า
- 5) เสนอแนะการปรับปรุง แก้ไขโครงการต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดทราบ

(คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา 2523 : 67 - 68)

5.2 งานวิจัย เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอน นักวิชาการของอำเภอ รู้จักนำวิธีการทางวิจัยพื้นฐานมาใช้ในการพัฒนาทางวิชาการหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ คณะกรรมการดำเนินการสัมมนานักบริหารการประถมศึกษา กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้

- 1) ให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนจัดทำสถิติและรวบรวมข้อมูลรายงานอำเภอประจำทุกเดือน
- 2) ให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนและอำเภอนำข้อมูลส่วนหนึ่งมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวางแผน แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
- 3) จัดการอบรมครูวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนและเจ้าหน้าที่วิชาการของอำเภอ ให้มีความรู้ทางวิจัยเบื้องต้น

5.3 การประเมินโครงการทางวิชาการ เป็นงานที่เจ้าหน้าที่ในเทศการศึกษาคิดตามความก้าวหน้าของโครงการทางวิชาการทุกโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และที่กำลังดำเนินการโดยสม่ำเสมอ เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ คณะอนุกรรมการดำเนินงานสมมนาการบริหารการประถมศึกษา กำหนดแนวปฏิบัติไว้ดังนี้

- 1) กำหนดบุคลากรในการติดตามผลโครงการทุกโครงการให้ชัดเจน
- 2) ผู้ปฏิบัติโครงการรายงานผลความก้าวหน้าให้ผู้ติดตามทราบเป็นระยะ
- 3) รายงานการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ
- 4) สรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปีทุกโครงการ เสนอแนะข้อควร

ปรับปรุงแก้ไข

- 5) ออกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการเพื่อสรุปผลการประเมิน

ตามความจำเป็น

5.4 การเผยแพร่ เป็นงานที่เจ้าหน้าที่ในเทศการศึกษายเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลกับประชาชน คณะอนุกรรมการดำเนินการสมมนาการบริหารการประถมศึกษา กำหนดแนวปฏิบัติไว้ดังนี้

- 1) ให้โรงเรียนคัดเลือกผลงานทางวิชาการ ส่งมายังสำนักงาน
- 2) สำนักงานการประถมศึกษารวบรวมผลงานตามข้อ 1 จัดทำทำเนียบ
- 3) เผยแพร่ อาจกระทำหลายทาง เช่น จัดเป็นเอกสาร หนังสือ

สไลด์ จัดนิทรรศการ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่างานสนับสนุนวิชาการ มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมการดำเนินงานหลายประการ ได้แก่ โครงการทางวิชาการ งานวิจัย การประเมินโครงการทางวิชาการ และการเผยแพร่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมงานวิชาการของอำเภอ โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ให้พัฒนาสูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคลอยู่เสมออีกด้วย

6. งานข้อมูลทางการศึกษา เป็นงานที่เจ้าหน้าที่ในเทศการศึกษารวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาการศึกษา จัดทำรายงานเพื่อการเผยแพร่ และหาแนวโน้มสถิติต่าง ๆ ในอนาคต มีรายละเอียดดังนี้

6.1 รวบรวมสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีแนวปฏิบัติดังนี้คือ ให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน รายงานข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันในเรื่อง นักเรียน ครู งบประมาณ ประชากร ฯลฯ ตามรูปแบบที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กำหนด

6.2 การจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ มีแนวปฏิบัติดังนี้คือ

- 1) รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้จากการรายงานของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และจากที่อื่น ๆ จัดทำธนาคารข้อมูล
- 2) จัดทำสถิติที่สำคัญและจำเป็นเผยแพร่ เช่น พิมพ์เอกสาร ศึกษาระกาตบนแผ่นป้าย ฯลฯ

6.3 แนวโน้มของสถิติต่าง ๆ ในอนาคต มีแนวปฏิบัติดังนี้คือ

- 1) ศึกษาข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ที่ได้รับรายงาน จากโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับนักเรียน ครู งบประมาณ ประชากร ฯลฯ
- 2) ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(คณะกรรมการดำเนินการสัมมนาบริหารการประถมศึกษา 2523 : 74 - 75)

จะเห็นว่างานข้อมูลทางการศึกษาเป็นงานที่สำคัญต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในเทศการศึกษที่ต้องจัดกระทำรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ไว้เป็นระบบโดยจัดทำเป็นธนาคารข้อมูล จัดการเผยแพร่ พร้อมทั้งศึกษาแนวโน้มของสถิติ ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ เพื่อให้ข้อมูลทันสมัย ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง

7. งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ เป็นงานที่เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษานับสนุนและ
ดำเนินการ จัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์ โดยการรวบรวมวัสดุอุปกรณ์และเอกสารทางวิชาการ
เพื่อบริการแก่หน่วยงาน และบุคลากรทางการศึกษา คณะอนุกรรมการดำเนินการสัมมนา
นักบริหารการประถมศึกษาได้กำหนดแนวทางปฏิบัติดังนี้ คือ

1) จัดหาเครื่องวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมมูล เช่น เครื่องฉาย
โปร่งแสง (Overhead projector) พร้อมอุปกรณ์ เครื่องฉายสไลด์พร้อมอุปกรณ์
เครื่องฉายภาพยนตร์พร้อมอุปกรณ์ กล้องถ่ายรูปพร้อมอุปกรณ์ เครื่อง Copy Slide พร้อม
อุปกรณ์ เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์ จอภาพยนตร์พร้อมอุปกรณ์

2) เครื่องวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้
ตลอดเวลา

จะเห็นว่างานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่หน่วยงาน
ทางการศึกษา ประเภทเครื่องวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์
ต่อการเรียนการสอน ดังนั้น เจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาจำต้องรวบรวม รักษาบำรุงวัสดุอุปกรณ์
ให้ใช้ได้อย่างเสมอ และสามารถบริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ ในช่วงปี พ.ศ.
2523 - 2531 ของหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวง
ศึกษาธิการโดยตรงนั้นยังไม่ปรากฏพบ แต่เป็นการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในลักษณะเดียวกัน
ของหน่วยงานอื่น ๆ มีอยู่บ้างเช่น

วิจิต เข้มแข็ง (วิจิต เข้มแข็ง 2515 : 131 - 140) ได้สำรวจความ
คาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด จากกลุ่ม
ตัวอย่างที่เป็นศึกษานิเทศก์จังหวัด จำนวน 208 คน ครูหัวหน้าหมวดวิชาการ จำนวน
185 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบทางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัด ยังมีข้อขัดแย้งในระหว่างกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง
2. วุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันมากกว่าความขัดแย้งที่เกิดจากตำแหน่งที่แตกต่างกัน
3. กลุ่มที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง มีความเห็นที่ถูกต้องตรงตามทฤษฎีหรือหลักการมากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำ
4. กลุ่มศึกษานิเทศก์ มีความเห็นที่ถูกต้องตามหลักทฤษฎีหรือหลักการมากกว่ากลุ่มครูหัวหน้าหมวด
5. ศึกษานิเทศก์มีความโอ้อวดยิ่งที่จะเห็นว่าตนเป็นผู้นำครู และอยู่เหนือครูมากกว่าผู้ร่วมงาน
6. บุคคลทุกกลุ่มยังไม่แน่ใจว่า ศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดควรทำหน้าที่ตรวจตราควบคุมการปฏิบัติงานทั่วไปภายในโรงเรียนหรือไม่
7. กลุ่มศึกษานิเทศก์และกลุ่มครู หัวหน้าหมวดวิชาการยังมีความสับสนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน

ในไปเดียวกัน อีรเทพ ทองสติกย์ (อีรเทพ ทองสติกย์ 2515 : 137 - 180) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่ต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ จากกลุ่มตัวอย่างครูประถมศึกษาในเขตการศึกษา 7 จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษานิเทศก์ควรมีอายุ 30 - 50 ปี มีวุฒิทางการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี นิเทศได้อย่างน้อย 3 วิชา
2. ความเป็นจริง ศึกษานิเทศก์ควรเยี่ยมโรงเรียนน้อยมาก และไม่สนองความต้องการของครู
3. สิ่งที่ควรคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ ได้แก่ การให้คำแนะนำบ่อย ๆ และเป็นกันเองกับครู
4. ผลการนิเทศสามารถแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนได้เพียงเล็กน้อย และช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้ในระดับปานกลาง

5. การแนะนำเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ครูต้องการมาก แต่ปฏิบัติน้อย ด้านมนุษยสัมพันธ์ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้ตรงตามความต้องการของครู แต่การแสดงตนเป็นคนเก่งก้าวท้าวในเรื่องของผู้ไ้แย้งมีอยู่ ซึ่งครูไม่ต้องการ ด้านการผลิตและทำประมวลการสอน คู่มือครูศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้ตรงตามความต้องการของครู แต่การผลิตเอกสารทางวิชาการ การเผยแพร่ข่าวสาร การจัดศูนย์วิชาการและการบรรยายทางวิชาการ ยังมีน้อย ไม่ตรงตามความต้องการของครู

6. ผู้วิจัยพบว่า หัตถ์คติทั่วไปของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ มิได้เป็นไปในทางที่ดี

สำนักงานภาคศึกษา 8 (สำนักงานภาคศึกษา 8 2515 : 74 - 84) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำภาคและจังหวัด ในภาคการศึกษา 8 ในทัศนะกลุ่มครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และครูสังกัดกรมสามัญศึกษา กับกลุ่มศึกษานิเทศก์และศึกษาธิการทุกคนในภาคการศึกษา 8 โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศึกษานิเทศก์สามารถช่วยเหลือโรงเรียนแก้ปัญหาด้านทางการศึกษา และคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ครูและผู้บริหาร ส่วนบทบาทของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการให้การอบรมทางวิชาการและเป็นผู้มีความรู้ทางการศึกษาพบว่า กลุ่มศึกษานิเทศก์และศึกษาธิการเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สามารถช่วยได้ แต่กลุ่มครูยังไม่แน่ใจ นอกจากนี้เห็นว่าสิ่งที่ศึกษานิเทศก์ควรปรับปรุง ได้แก่

1. การทำงานของศึกษานิเทศก์ ควรให้มีการร่วมวางแผนกับผู้บริหาร คือ ศึกษาธิการ หัวหน้าส่วนการศึกษาในการทำงานเฉพาะจุด ควรมีครูใหญ่ร่วมวางแผนด้วยทุกครั้ง
2. ควรให้ศึกษานิเทศก์ให้มีโอกาสออกพบปะครูมากกว่านี้
3. การนิเทศควรมีเครื่องมือการนิเทศประกอบ เช่น อุปกรณ์ เอกสารแบบทดสอบ
4. ศึกษานิเทศก์ควรเป็นคนใจเย็น หนักแน่น นอกเหนือจากความรู้ดี มีประสบการณ์
5. ควรมีการประชาสัมพันธ์งานของศึกษานิเทศก์ให้ครูได้รู้ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ประยูร แสงพล (ประยูร แสงพล 2528 : 90) ศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และประธานกลุ่มโรงเรียน ในเขตการศึกษา 4 จำนวน 450 คน พบว่า ทุกกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปฏิบัติงานด้านวิชาการทุก ๆ ด้านอยู่ในเกณฑ์สูง โดยมีลำดับความต้องการดังนี้คือ ด้านพัฒนาการศึกษา มีความต้องการ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านสนับสนุนวิชาการ ด้านงานนิเทศตรวจสอบ ด้านงานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียนและด้านการเรียนการสอน ตามลำดับ

งานวิจัยในต่างประเทศ

การ์ลตัน (Carlton. 1971 : 4406 - A) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงตามทัศนะของครูประถมศึกษา จำนวน 1044 คน ครูใหญ่ จำนวน 52 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงนั้น ได้แก่ การช่วยเหลือพัฒนาโครงการสอน ช่วยงานประจำเกี่ยวกับการบริหาร ช่วยกำหนดนโยบายของโรงเรียน ร่วมมือในการประชุมครู และเลือกแบบเรียน

ส่วนบทบาทในอุดมคตินั้น เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผน เตรียมการเยี่ยมโรงเรียน เพื่อสังเกตการสอน ช่วยเหลือครูจัดเนื้อหาวิชา จัดเลือกอุปกรณ์การสอนและทำโครงการสอน

เมลอน (Malone. 1971 : 1233 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐมิสซิสซิปปี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์ใหญ่ และครู ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์ใหญ่เยี่ยมชั้นเรียนโดย ประชุมครู เพื่อเป็นสื่อการนิเทศน้อย ส่วนการอบรมครูประจำการและการปฏิบัติหน้าที่นิเทศทั่ว ๆ ไป อาจารย์ใหญ่และครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศการศึกษา

บราวน์ (Brown. 1975 : 1933 - A) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน ครูประถมศึกษาจำนวน 270 คน ของรัฐหลุยส์เซียนา ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมด้านมุ่งงานและมุ่งคน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบทบาทการเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์
2. ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมผู้นำที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์
3. ทิศนะของครูโดยส่วนรวม เห็นว่าพฤติกรรมด้านมุ่งงานและมุ่งคนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับศึกษานิเทศก์
4. ทิศนะของครูโดยส่วนรวม มีความเห็นว่า พฤติกรรมผู้นำที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์

ทีลาฮัน (Tilahun. 1983 : 2153 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรม การนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนาประเทศเอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน เริ่มลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกอบรมแนะนำ การฝึกอบรมปฏิบัติการ การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน
2. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรม การนิเทศภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นขอบข่ายงานนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ที่ครอบคลุมถึงงานหลาย ๆ ด้าน หลาย ๆ ประการ ที่จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจัง จากเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้งาน การเรียนการสอน เป็นไปตามจุดหมายของการศึกษา อันจะทำให้เด็กได้รับความรู้ ความถูกต้อง และประสบการณ์ไปใช้ประกอบอาชีพที่ดี ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

1. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ แตกต่างกัน
2. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ แตกต่างกัน
3. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติแตกต่างกัน
4. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติแตกต่างกัน
5. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการปฏิบัติจริงนิเทศการศึกษในสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและ
กิ่งอำเภอ ศึกษาในเขตอำเภอและกิ่งอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
อุดรธานี จำนวน 17 อำเภอ และ 4 กิ่งอำเภอ

1. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 21 คน กับศึกษานิเทศอำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 76 คน
รวม 97 คน จำแนกในตาราง 1

ตาราง 1 รายละเอียดกลุ่มประชากร

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	หัวประชากรประถมศึกษา อำเภอและกิ่งอำเภอ	ศึกษานิเทศก์อำเภอ และกิ่งอำเภอ	รวม
1. เมืองอุดรธานี	1	4	5
2. หนองหาน	1	4	5
3. กุมภวาปี	1	4	5
4. เพ็ญ	1	4	5
5. บ้านดุง	1	4	5
6. ศรีบุญเรือง	1	4	5
7. หนองบัวลำภู	1	4	5
8. นากลาง	1	4	5
9. น้ำโสม	1	4	5
10. บ้านผือ	1	4	5
11. กุดจับ	1	4	5
12. หนองวัวซอ	1	3	4
13. โนนสัง	1	4	5
14. สุวรรณคูหา	1	4	5
15. กรือธาตุ	1	4	5
16. โนนสะอาด	1	3	4
17. วังสามหมอ	1	3	4
18. หนองแสง	1	3	4
19. ศรีอากาศ	1	3	4
20. ไชยวาน	1	3	4
21. หุ้มน	1	2	3
รวม	21	76	97

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามที่คณะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอกับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในจำนวน 7 ด้าน คือ

งานพัฒนาการศึกษา

งานการเรียนการสอน

งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน

งานนิเทศและตรวจเยี่ยม

งานสนับสนุนวิชาการ

งานข้อมูลทางการศึกษา

งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ มีตัวเลือก 5 อันขึ้นตามความคิดเห็น คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีความหมาย ดังนี้คือ

มากที่สุด หมายถึง งานที่ได้รับปฏิบัติมากที่สุดหรือที่คาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุด

มาก หมายถึง งานที่ได้รับปฏิบัติมากหรือที่คาดหวังให้ปฏิบัติมาก

ปานกลาง หมายถึง งานที่ได้รับปฏิบัติปานกลางหรือที่คาดหวังให้ปฏิบัติปานกลาง

น้อย หมายถึง งานที่ได้รับปฏิบัติน้อยหรือที่คาดหวังให้ปฏิบัติน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง งานที่ได้รับปฏิบัติน้อยที่สุดหรือที่คาดหวังให้ปฏิบัติ
น้อยที่สุด

การตรวจให้คะแนน คิดตามน้ำหนักอัตราส่วน จากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ

มากที่สุด	คิดเป็นน้ำหนัก	5
มาก	คิดเป็นน้ำหนัก	4
ปานกลาง	คิดเป็นน้ำหนัก	3
น้อย	คิดเป็นน้ำหนัก	2
น้อยที่สุด	คิดเป็นน้ำหนัก	1

การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน ประเมินจากแบบสอบถาม โดยให้น้ำหนัก เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 สำหรับค่าขอบ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ จากนั้นจึงนำมาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ได้ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2530 : 85)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือที่คาดหวังให้
ปฏิบัติ^{น้อยที่สุด}

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติ^{น้อย}หรือที่คาดหวังให้
ปฏิบัติ^{น้อย}

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติ^{ปานกลาง}หรือที่คาดหวังให้
ปฏิบัติ^{ปานกลาง}

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปฏิบัติ^{มาก}หรือที่คาดหวังให้
ปฏิบัติ^{มาก}

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติ^{มากที่สุด}หรือที่คาดหวังให้
ปฏิบัติ^{มากที่สุด}

สำหรับรายด้านใช้เกณฑ์การประเมินความคิดเห็นได้ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ
2530 : 86)

ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์	การแปลผล
3.68 - 5.00	สูง	การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของงานด้านนี้ได้รับการปฏิบัติในระดับสูงหรือที่คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับสูง
2.34 - 3.67	ปานกลาง	การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของงานด้านนี้ได้รับการปฏิบัติในระดับปานกลางหรือที่คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.00 - 2.33	ต่ำ	การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของงานด้านนี้ได้รับการปฏิบัติในระดับต่ำหรือที่คาดหวังให้ปฏิบัติต่ำ

ข้อที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้ คือ

1. ศึกษารายละเอียดข้อบ่งชี้ และแนวคำนิยามของงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาแบบสอบถามที่ใช้แล้ว ของผู้วิจัยคนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียง
3. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ
4. วางแผนการสร้างเครื่องมือแต่ละตอน กำหนดรูปแบบเครื่องมือ
5. สร้างแบบสอบถามแต่ละตอน คือ

ข้อที่ 1 สร้างแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่งในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 นำผลการศึกษาจากข้อ 1, 2 และ 3 มาเขียนแบบสอบถามให้ครอบคลุมการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมากที่สุด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ทำเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปปรึกษาประธานกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข และพิจารณาความเหมาะสม

7. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิอาจารย์ประสิทธิ์ สีนทรีย์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดยโสธร ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

8. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 104 คน โดยจำแนกเป็น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 22 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 82 คน ซึ่งมีใช้กลุ่มประชากรที่จะศึกษา

9. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 7 มาหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

10. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 7 มาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยวิธีแจกแจงที (t - distribution)

4. วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามฉบับจริงแล้ว ผู้วิจัยได้ยื่นเรื่องขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอให้กลุ่มประชากรตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย แล้วรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี หลังจากนั้นผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เพื่อดำเนินการต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อและรายด้าน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติที่เป็นจริงน้อยที่สุดหรือที่คาดหวัง
ให้ปฏิบัติน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติที่เป็นจริงน้อยหรือที่คาดหวัง
ให้ปฏิบัติน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติที่เป็นจริงปานกลางหรือที่คาดหวัง
ให้ปฏิบัติปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปฏิบัติที่เป็นจริงมากหรือที่คาดหวังให้
ให้ปฏิบัติมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติที่เป็นจริงมากที่สุดหรือที่คาดหวัง
ให้ปฏิบัติมากที่สุด

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถาม
ตอนที่ 2

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
และกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ที่มีการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็น
จริงในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยใช้ t - test (Independent
Samples)

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
และกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอที่มีการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวัง
ให้ปฏิบัติในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ โดยใช้ t - test (Independent
Samples)

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับ
ที่คาดหวังให้ปฏิบัติตามทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยใช้
 t - test (Dependent Samples)

6. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติรวมทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ โดยใช้ t - test (Dependent Samples)

7. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ตามที่ตนเองหวังว่าการประเมินศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ โดยใช้ t - test (Dependent Samples)

8. ข้อมูลจากแบบสอบถามหลายเปิดในตอนที่ 3 ซึ่งเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นำมาวิเคราะห์สรุปผล

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้คือ

6.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

6.1.2 การคำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 62)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	Σx^2	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\Sigma x)^2$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนคนในกลุ่ม

6.1 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\Sigma s_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือทั้งฉบับ
	S_i^2	แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

6.3 การหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยวิธีการแจกแจงที (t - distribution) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 135)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าอำนาจจำแนก
	$\bar{X}_H$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_E แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

6.4 การทดสอบสมมติฐาน

ใช้ t - test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ใช้สูตร (ส่วน สายยศ และอังดา สายยศ 2528 : 86 - 87)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}, \quad df = \frac{(s_{1/n_1}^2 + s_{2/n_2}^2)^2}{\frac{(s_{1/n_1}^2)^2}{n_1 - 1} + \frac{(s_{2/n_2}^2)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
	$\bar{X}_1$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	s_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	s_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

และ

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	D	เป็นความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	เป็นจำนวนคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 7 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ให้ปฏิบัติ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ใน 7 ด้าน ได้แก่ งานพัฒนา การศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ โดยจำแนกออกเป็น รายด้านและรายชื่อ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กับทัศนะ ของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง ในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กับทัศนะ ของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 7 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวังให้ปฏิบัติ
ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ใน 7 ลักษณะงาน ได้แก่ งานพัฒนาการศึกษา
งานการเรียนการสอน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานส่งเสริมวิชาการ งานข้อมูลทาง
การศึกษา งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ โดยจำแนกออกเป็นรายด้านและรายข้อ ดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังให้ปฏิบัติ
ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ จำแนกออกเป็นรายด้าน คือ

1.1 งานพัฒนาการศึกษา

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังให้
ปฏิบัติ งานพัฒนาการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ จำแนกออกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1	สำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้ให้มาตรฐาน	3.22	0.65	4.37	0.55	
2	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียน	2.97	0.91	4.30	0.58	

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
3	แสวงหาแหล่งสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อลดภาระการจัดกิจกรรมหาเงินของโรงเรียน	2.26	0.81	3.97	0.65	
4	กำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาตนเองของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการสอน	3.05	0.83	4.38	0.59	
5	ประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการครูในสังกัด ได้ศึกษาและปฏิบัติงานด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้น	2.97	0.85	4.24	0.71	
6	ประชุมร่วมกันระหว่างอำเภอ กับโรงเรียน เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานชั้นต่ำทางวิชาการ	3.16	0.89	4.44	0.58	
7	จัดทำโครงการปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัด แล้วลงมือปฏิบัติ ตามโครงการ	3.24	0.70	4.44	0.58	
8	โครงการพัฒนาการศึกษาทุกโครงการ ได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจัง	3.23	0.83	4.46	0.58	

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
9	จัดระบบ กำกับ และติดตาม การปฏิบัติงานตามแผน อย่างมี ประสิทธิภาพ	3.18	0.67	4.52	0.58	
10	อำเภอติดตามประเมินผลร่วม กับโรงเรียนกลุ่มโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง	3.39	0.50	4.47	0.60	
เฉลี่ยรวม		3.07	4.05	4.36	3.95	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง งานพัฒนาการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การแสวงหาแหล่งสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อลดภาระการจัดกิจกรรมหาเงินของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ ปรากฏว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่คาดหวังนั้น โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดระบบ กำกับและติดตาม การปฏิบัติตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก ดังในตาราง 2

1.2 งานการเรียนการสอน

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติถึงเกณฑ์การศึกษาคือเป็นจริงและที่คาดหวังให้ปฏิบัติงานการเรียนการสอน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ จำแนกออกเป็นรายชื่อ

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1	จัดประชุมร่วมกับคณะครู เพื่อวางแผนพัฒนาหลักสูตร ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	2.57	0.68	4.09	0.68	
2	วิเคราะห์ผลการเรียนแล้วเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนด	3.01	0.96	4.21	0.67	
3	จัดอบรมสัมมนาครู ให้เข้าใจวิธีการใช้หลักสูตร แผนการสอนคู่มือครู และแบบเรียน	3.25	0.81	4.32	0.70	
4	สำรวจจัดลำดับความต้องการสื่อการเรียนการสอน	2.58	1.25	4.13	0.33	

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		χ	SD.	χ	SD.	
5	ออกแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ด้วยวัสดุท้องถิ่น หรือวัสดุ ได้เปล่า เพื่อเป็นตัวอย่างและ เผยแพร่แก่คณะครู	2.20	0.77	4.04	0.69	
6	จัดทำคู่มือผลิต และการใช้ อุปกรณ์การสอน แจกจ่าย เผยแพร่อย่างทั่วถึง	2.16	0.74	3.89	0.79	
7	ร่วมกันจัดทำแบบทดสอบมาตรฐาน ระหว่างนักวิชาการฝ่ายวัสดุของ อำเภอ กับคณะครูของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน	3.21	0.77	4.22	0.78	
8	จัดทำเครื่องมือวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้หลายชนิด ไว้ใช้อย่างเพียงพอ	2.64	0.82	4.30	0.66	
9	กำหนดให้โรงเรียนนำเครื่องมือ วัดผลสัมฤทธิ์ ไปใช้อย่าง กว้างขวาง	3.24	0.86	4.39	0.60	
10	นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไป วิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทาง พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	3.32	0.96	4.51	0.59	
เฉลี่ยรวม		2.84	5.74	4.21	3.31	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง งานการเรียนการสอน ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การออกแบบผลิตอุปกรณ์ต้นแบบ ด้วยวัสดุท้องถิ่น หรือวัสดุให้เปล่า เพื่อเป็นตัวอย่าง และเผยแพร่แก่ครู และจัดทำคู่มือผลิต และการใช้อุปกรณ์การสอน แจกจ่ายเผยแพร่อย่างทั่วถึงอยู่ในเกณฑ์น้อย ข้ออื่น ๆ ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังนั้น โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่นปรากฏว่า อยู่ในระดับมากถึงในตาราง 3

1.3 งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริงและที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ จำแนกออกเป็นรายชื่อ

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1	กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำการจัดโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ แล้ววางแผนให้โรงเรียนปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำ	3.04	0.73	4.11	0.59	
2	ติดต่อกับหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อแสวงหาความช่วยเหลือในการเสริมสร้าง สุขลักษณะอนามัยของนักเรียน	2.98	0.81	4.11	0.64	
3	แนะนำคณะครูโดยการติดตามตรวจสอบ ให้โรงเรียนตรวจสอบสภาพอนามัย และจัดทำระเบียบสุขภาพของนักเรียนทุก ๆ คน	3.40	0.92	4.25	0.61	
4	ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติ เกี่ยวกับงานอนามัยโรงเรียน อย่างต่อเนื่องและมีระบบ	2.94	0.74	4.06	0.65	

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ .	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
5	จัดสรรงบประมาณสนับสนุน กีฬานักเรียน ระดับอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน อย่างเพียงพอ	2.35	0.90	3.96	0.75	
6	ประชุมสัมมนาครูผู้ปฏิบัติการ สอน ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี โคกในการ ปฏิบัติจริง	2.70	0.85	3.93	0.69	
7	จัดปฐมนิเทศคณะครูผู้รับผิดชอบ ด้านกีฬา เพื่อวางแผนจัดการ แข่งขันกีฬานักเรียน ให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ หลักสูตร	2.45	0.91	3.93	0.76	
8	กำหนดนโยบาย และแนวทาง พัฒนาวัฒนธรรม จริยธรรม นักเรียนให้ดีขึ้น	2.99	0.85	4.22	0.71	
9	เสนอแนะให้โรงเรียน ผูกอบรม ศีลธรรม จริยธรรม นักเรียน อย่างต่อเนื่อง ในการ ปฏิบัติจริง	3.20	0.84	4.33	0.61	

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
10	เยี่ยมเยียนโรงเรียน เพื่อ นิเทศ ติดตาม การสอนศิลป วัฒนธรรม โดยเน้นการฝึก ปฏิบัติ	2.97	0.85	4.11	0.76	
	เฉลี่ยรวม	2.90	5.65	4.10	4.76	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ก็พำนักเรียน ระดับอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนอย่างเพียงพอ และจัดปฐมนิเทศคณะครูผู้รับผิดชอบด้านกีฬา เพื่อวางแผนจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย ข้ออื่น ๆ ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังนั้น โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุก ๆ ข้อ คาดหวังให้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังปรากฏในตาราง 4

1.4 งานนิเทศและตรวจเยี่ยม

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานนิเทศและตรวจเยี่ยม ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ จำแนกออกเป็นรายชื่อ

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1	รวบรวมข้อมูล ผลการปฏิบัติงาน และปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อใช้ในการวางแผน การนิเทศให้มีประสิทธิภาพ	3.52	0.66	4.44	0.64	
2	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้บริหาร และครูวิชาการเข้าใจหลักและวิธีการนิเทศภายใน	3.02	0.84	4.39	0.64	
3	จัดทำแผนและโครงการนิเทศร่วมกับผู้บริหารระดับโรงเรียน และระดับกลุ่มโรงเรียน	3.07	0.85	4.32	0.72	
4	ร่วมกันสร้างเครื่องมือการนิเทศ กับฝ่ายวิชาการทุกระดับ เพื่อปฏิบัติงานนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	2.90	0.88	4.35	0.52	

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
5	กำหนดขอบข่าย หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน	3.45	0.95	4.27	0.67	
6	ปฏิบัติงานนิเทศได้ตามแผนและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ	3.00	0.80	4.35	0.66	
7	ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของอำเภอ กับผู้บริหารโรงเรียน เพื่อกำหนดปฏิทินการตรวจเยี่ยมตลอดปี	3.16	0.86	4.22	0.72	
8	ตรวจเยี่ยมโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน ได้ตามแผนที่กำหนด	3.15	0.79	4.32	0.65	
9	จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งระหว่างบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ	3.30	0.80	4.48	0.54	

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
10	นำผลจากการนิเทศ และ ตรวจเยี่ยม มาวิเคราะห์หา ปัญหาและอุปสรรค ในการ ดำเนินการ เพื่อจะได้หาทาง แก้ไขต่อไป	3.14	0.95	4.39	0.61	
	เฉลี่ยรวม	3.17	5.94	4.35	4.51	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง งานนิเทศและตรวจเยี่ยม ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ ตามที่คณะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรวบรวมข้อมูล สภาพปัจจุบัน และปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อใช้ในการวางแผน การนิเทศให้มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัตินั้น โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุก ๆ ข้อ อยู่ในระดับมาก ถึงปรากฏในตาราง 5

1.5 งานสนับสนุนวิชาการ

ตาราง 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวังให้ปฏิบัติ งานสนับสนุนวิชาการ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ถึงอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ถึงอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ ถึงอำเภอ จำแนกออกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1	สำรวจปัญหาและความต้องการทางวิชาการของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน	3.20	0.84	4.22	0.72	
2	จัดทำโครงการทางวิชาการเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน	3.28	0.87	4.38	0.62	
3	รวบรวมโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสนอแนะให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนตัดสินใจเลือกไปดำเนินการได้ตามความเหมาะสม	3.11	0.83	4.22	0.68	
4	กำหนดให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน รวบรวมสถิติและข้อมูลทางการศึกษา รายงานอำเภอเป็นประจำทุกเดือนเพื่อใช้ในการวิจัย	2.79	0.93	4.08	0.76	

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
5	จัดอบรมครูวิชาการของ โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยเบื้องต้น	2.25	0.96	4.07	0.77	
6	ทำการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับ การศึกษา เพื่อเป็นตัวอย่าง แก่โรงเรียน และกลุ่ม โรงเรียน	2.12	0.89	3.94	0.77	
7	แต่งตั้งบุคคลรับผิดชอบ งานติดตาม และประเมินผล โครงการแต่ละโครงการ	3.64	0.78	4.25	0.63	
8	ออกไปติดตาม และประเมินผล โครงการทุกโครงการ แล้ว สรุปผลการดำเนินการพร้อมกับ ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข	3.46	0.63	4.48	0.63	
9	จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน ทางวิชาการ ซึ่งได้รับการ คัดเลือกจากโรงเรียนและ กลุ่มโรงเรียน มาเป็นอย่างดี	2.76	0.85	4.21	0.65	

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
10	จัดทำเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ และสไลด์ เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	2.48	0.88	4.08	0.60	
	เฉลี่ยรวม	2.91	5.41	4.19	4.71	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง งานสนับสนุนวิชาการ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดอบรมครูวิชาการของโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยเบื้องต้น การวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน และจัดทำเอกสารวารสาร สิ่งพิมพ์ และสไลด์ เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัตินั้น โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุก ๆ ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังปรากฏในตาราง 6

1.6 งานข้อมูลทางการศึกษา

ตาราง 7 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังให้
ปฏิบัติงานข้อมูลทางการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะ
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ
จำแนกออกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1	จัดอบรม สัมมนาบุคลากรทางการศึกษา ให้เห็นความสำคัญ ของข้อมูล รู้จักวิธีรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำ ข้อมูลไปใช้	2.55	0.89	4.23	0.58	
2	กำหนดให้โรงเรียน จัดระบบ การเก็บข้อมูล และรวบรวม ข้อมูลทางการศึกษาได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	3.20	0.72	4.29	0.60	
3	จัดทำสถิติที่สำคัญ และจำเป็น ต่อการจัดการศึกษา และได้ เผยแพร่อย่างกว้างขวาง	3.26	0.79	4.34	0.64	
4	จัดทำธนาคารข้อมูลทางการ ศึกษา เพื่อความสะดวกใน การนำไปใช้	2.47	1.03	4.25	0.67	

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
5	เลือกและนำข้อมูลทางการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า	3.03	0.83	4.14	0.57	
	เฉลี่ยรวม	2.92	3.61	4.25	2.44	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง งานข้อมูลทางการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดทำอาคารข้อมูลทางการศึกษา เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้ อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ บวกกว่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัตินั้น โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุก ๆ ข้อ อยู่ในระดับมาก ดังปรากฏอยู่ในตาราง 7

1.7 งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

ตาราง 8 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานบนแท่นการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวังให้
ปฏิบัติงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ จำแนก
ออกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1	จัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์ และ เอกสารทางวิชาการ ไว้ บริการแก่นักเรียนในสังกัด และบุคลากรทางการศึกษา	2.43	0.98	4.16	0.73	
2	จัดสรรงบประมาณให้แก่ โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เพื่อจัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์ อย่างเพียงพอ	2.81	0.98	4.19	0.63	
3	จัดทำเอกสารประเภทคู่มือ เสนอแนะ เผยแพร่ให้แก่ครู ใช้บริการจากศูนย์วัสดุ อุปกรณ์ ให้มากที่สุด	2.43	0.80	4.11	0.66	
4	ให้บริการวัสดุอุปกรณ์แก่ โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน อย่างทั่วถึง	2.28	0.90	4.14	0.76	

ตาราง 8 (ต่อ)

ชื่อรายการ	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
5 ประเมินผลการให้บริการศูนย์ โสตทัศนูปกรณ์ ของคณะครู เพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมและคุ้มค่า	2.49	0.87	4.09	0.72	
เฉลี่ยรวม	2.50	4.10	4.14	2.97	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง งานศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ถึงอำเภอ ตามที่คณะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ถึงอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ ถึงอำเภอ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เพื่อจัดตั้งศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ อย่างเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อย

ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัตินั้น โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุก ๆ ข้อ อยู่ในระดับมาก ดังที่ปรากฏอยู่ในตาราง 8

ตาราง 9 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ จำแนกออกเป็นรายด้านรวมทุกด้าน

การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา	การปฏิบัติที่เป็นจริง		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ		(N=97)
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1. งานพัฒนาการศึกษา	3.07	4.05	4.37	3.95	
2. งานการเรียนการสอน	2.34	5.74	4.21	3.31	
3. งานส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียน	2.90	5.65	4.101	4.76	
4. งานนิเทศและตรวจเยี่ยม	3.17	5.94	4.35	4.51	
5. งานสนับสนุนวิชาการ	2.91	5.41	4.19	4.71	
6. งานข้อมูลทางการศึกษา	2.92	3.61	4.25	2.44	
7. งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์	2.50	4.10	4.14	2.97	
เฉลี่ยรวม	2.90	4.93	4.22	3.81	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง งานนิเทศและตรวจเยี่ยมเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ งานพัฒนาการศึกษา งานข้อมูลทางการศึกษา งานสนับสนุนวิชาการ งานส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียน งานการเรียนการสอน และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ตามลำดับ

ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัตินั้นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน ดังตาราง 9

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง
ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
กิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง ในสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ
กับศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ

ลำดับ ที่	รายการปฏิบัติงานนิเทศ การศึกษาที่เป็นจริง	หัวหน้าการประถม ศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ N = 21		ศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ N = 76		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	งานพัฒนาการศึกษา	3.185	5.72	3.034	3.43	1.512
2	งานการเรียนการสอน	2.767	6.25	2.867	6.01	-0.427
3	งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน	2.828	6.34	2.922	5.48	-0.618
4	งานนิเทศและตรวจเยี่ยม	3.252	6.52	3.148	5.79	0.662
5	งานสนับสนุนวิชาการ	2.905	5.81	2.910	5.33	-0.035
6	งานข้อมูลทางการศึกษา	2.904	3.49	2.926	3.67	-0.127
7	งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์	2.484	3.75	2.502	4.22	-0.095
	เฉลี่ยรวม	2.903	5.412	2.898	4.847	0.125

จากตาราง 10 แสดงว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงทั้ง 7 ด้าน ใน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
กิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
นั่นคือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ มีทัศนะต่อ
การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงทั้ง 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบนี้
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบ การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ใน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
กิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่คาดหวังให้ปฏิบัติใน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
กิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ

การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวัง ให้ปฏิบัติ	หัวหน้าการประถม ศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ N = 21		ศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ N = 76		t
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1. งานพัฒนาการศึกษา	4.510	3.74	4.330	3.94	1.935
2. งานการเรียนการสอน	4.253	4.90	4.204	4.52	0.244
3. งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน	4.214	4.50	4.069	4.81	1.274
4. งานนิเทศและตรวจเยี่ยม	4.400	4.18	4.341	4.61	0.561
5. งานสนับสนุนวิชาการ	4.219	4.12	4.187	4.89	0.305
6. งานข้อมูลทางการศึกษา	4.284	1.99	4.236	2.57	0.269
7. งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์	4.172	2.94	4.128	2.99	0.301
เฉลี่ยรวม	4.290	3.77	4.208	4.05	0.698

จากตาราง 11 แสดงว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ใน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
กิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ ทั้ง 7 ด้านนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอ
กิ่งอำเภอ มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังทั้ง 7 ด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผล
การทดสอบครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง ให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ

รายการการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ตามทัศนะของ หน.ปอ./ก.	การปฏิบัติที่เป็นจริง (N = 21)		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ (N = 21)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1. งานพัฒนาการศึกษา	3.185	5.728	4.510	5.830	11.324*
2. งานการเรียนการสอน	2.767	6.251	4.233	4.929	9.109*
3. งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน	2.829	6.341	4.214	4.497	10.178*
4. งานนิเทศและตรวจเยี่ยม	3.252	6.523	4.400	4.183	7.678*
5. งานสนับสนุนวิชาการ	2.905	5.809	4.239	4.118	12.261*
6. งานข้อมูลทางการศึกษา	2.904	3.487	4.284	3.96	8.80*
7. งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์	2.486	3.749	4.172	2.987	9.855*
เฉลี่ยรวม	2.904	5.413	4.290	4.358	9.886*

t 0.05 = 2.086 *แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 12 แสดงว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติทั้ง 7 ด้าน ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบครั้งนี้ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบ การปฏิบัติ งานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ

ตาราง 13 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ

รายการการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและ กิ่งอำเภอ	การปฏิบัติที่เป็นจริง (N = 76)		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ (N = 76)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1. งานพัฒนาการศึกษา	3.034	3.427	4.330	3.939	20.175*
2. งานการเรียนการสอน	2.867	6.011	4.204	4.518	12.964*
3. งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน	2.922	5.476	4.069	4.808	15.962*
4. งานนิเทศและตรวจเยี่ยม	3.148	5.790	4.341	4.613	17.338*
5. งานสนับสนุนวิชาการ	2.910	5.332	4.148	4.888	18.759*
6. งานข้อมูลทางการศึกษา	2.926	3.663	4.236	2.565	17.289*
7. งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์	2.502	4.219	4.128	2.991	16.557*
เฉลี่ยรวม	2.901	4.845	4.208	4.046	17.006*

$t_{0.05} = 2.000$ *แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 13 แสดงว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติทั้ง 7 ด้าน ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบ การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ

รายการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาตาม ทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอและ กิ่งอำเภอ	การปฏิบัติที่เป็นจริง (N = 97)		ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ (N = 97)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1. งานพัฒนาการศึกษา	3.067	4.05	4.369	3.95	24.160 *
2. งานการเรียนการสอน	2.845	5.74	4.210	3.31	20.903 *
3. งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน	2.902	5.65	4.101	4.76	18.728 *
4. งานนิเทศและตรวจเยี่ยม	3.171	5.94	4.353	4.51	20.076 *
5. งานสนับสนุนวิชาการ	2.909	5.41	4.193	4.71	22.216 *
6. งานข้อมูลทางการศึกษา	2.922	3.61	4.248	2.44	20.510 *
7. งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์	2.499	4.10	4.138	2.97	19.296 *
เฉลี่ยรวม	2.905	4.915	4.216	3.807	20.841 *

$t_{0.05} = 1.980$ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 14 แสดงว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่ปฏิบัติจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ทั้ง 7 ด้าน ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ แตกต่างกัน ผลการทดสอบนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 7 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งเป็นความคิดและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งมีผู้ตอบมา จำนวน 65 ฉบับ แบ่งเป็นของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ จำนวน 15 ฉบับ และของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ จำนวน 50 ฉบับ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาดังนี้

1. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยส่วนรวมสรุปได้ดังนี้

1.1 งานพัฒนาการศึกษา ควรจัดประชุมสัมมนาในเรื่องทำแผนพัฒนาด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

1.2 งานการเรียนการสอน ต้องสร้างความสำนึกให้ครูผู้สอนและผู้บริหารให้สำนึกในหน้าที่ของตนเอง แล้วปฏิบัติหน้าที่นั้นอย่างเต็มที่และอย่างรับผิดชอบ

1.3 งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน การปฏิบัติจริงยังไม่เพียงพอ ควรส่งเสริมงานด้านนี้โดยเน้นการปฏิบัติจริงให้มากขึ้น

1.4 งานนิเทศและตรวจเยี่ยม การปฏิบัติงานด้านนี้ปฏิบัติได้ไม่สม่ำเสมอ ดังนั้นควรมีแผนที่แนบและทำได้อย่างสม่ำเสมอ โดยลดงานธุรการของศึกษานิเทศก์

1.5 งานส่งเสริมวิชาการ การวิจัยทางการศึกษายังทำให้ไม่มากนัก เนื่องจากบุคลากรยังขาดประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ ควรให้มีการจัดอบรมสัมมนาบุคลากรให้มีความรู้มากยิ่งขึ้น

1.6 งานข้อมูลทางการศึกษา ควรให้มีการจัดระบบข้อมูลให้สอดคล้องสัมพันธ์ทุกระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน

1.7 งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ขณะนี้มากพอสมควร แต่ยังขาดการนำไปใช้ ควรส่งเสริมการใช้ให้มากขึ้น

นอกจากนี้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ยังเสนอว่างานการเรียนการสอน ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะคุณภาพของนักเรียน ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการสอนของครู

2. ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ได้ให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยส่วนรวมสรุปได้ดังนี้

2.1 งานพัฒนาการศึกษา การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา เพื่อเป็นข้อมูล ในการวางแผนพัฒนาการศึกษายังไม่ดีพอ ควรปรับปรุงเรื่องนี้เป็นสำคัญ

2.2 งานการเรียนการสอน ครูยังสอนไม่ได้หลักสูตร เต็มเวลาและ เต็มความสามารถ ผู้บริหารให้ความสนใจน้อย ครูผู้สอนมีงานธุรการมาก ดังนั้นต้องกำกับ ติดตาม และนิเทศ งานการเรียนการสอนของครูให้มากยิ่งขึ้น

2.3 งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน ยังพบปัญหาเรื่องสุขภาพนักเรียน และ สมรรถภาพทางร่างกาย ควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง

2.4 งานนิเทศและตรวจเยี่ยม มีปัญหานิเทศไม่ทั่วถึง และการนิเทศขาด ประสิทธิภาพ เพราะบุคลากรไม่เพียงพอกับอัตราส่วนของจำนวนครูที่ต้องรับผิดชอบ และ ขาดเครื่องมือการนิเทศ ดังนั้นควรเพิ่มบุคลากร และลดงานธุรการลง เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ มีเวลานิเทศมากยิ่งขึ้น

2.5 งานสนับสนุนวิชาการ งานค้นคว้าวิจัยยังทำได้น้อย เพราะบุคลากร ขาดความรู้ความสามารถ ควรจัดการเพิ่มทุนความรู้ด้านนี้มากขึ้น

2.6 งานข้อมูลทางการศึกษา ข้อมูลควรให้เป็นปัจจุบันและทันสมัยอยู่เสมอ และการมีคลังข้อมูล

2.7 งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ ควรส่งเสริมการผลิตวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น ให้มากขึ้น และส่งเสริมการผลิตใช้เอง เพราะงบประมาณด้านนี้ยังไม่เพียงพอ

ส่วนการให้ความสนใจงานด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษนั้น ศึกษานิเทศก์อำเภอ และกิ่งอำเภอเห็นว่าต้องให้ความสนใจงานทุก ๆ ด้าน ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เพราะ ทุกด้านสำคัญเท่าเทียมกัน การปฏิบัติต้องสอดคล้องสัมพันธ์กันอยู่เสมอ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สาระในบทนี้เป็นการสรุปให้เห็นภาพรวมของการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรธานี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นไว้ตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ โดยจำแนกออกเป็นการปฏิบัติที่เป็นจริง ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ กับการปฏิบัติที่เป็นจริงตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ

ที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ

การปฏิบัติที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ

การปฏิบัติที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ และ

การปฏิบัติที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 21 คน และศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ จำนวน 76 คน รวม 97 คน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงทัศนะของตนต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ทั้งการปฏิบัติที่เป็นจริงและที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในงาน 7 ด้าน คือ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอเพิ่มเติม นอกเหนือจากตอนที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน คือคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเป็นรายข้อและรายด้าน

2. เปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริงในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้การทดสอบ t - test (Independent Samples)

3. เปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้การทดสอบ $t - test$ (Independent Samples)

4. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ โดยใช้การทดสอบ $t - test$ (Dependent Samples)

5. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง กับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ โดยใช้การทดสอบ $t - test$ (Dependent Samples)

6. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ โดยใช้การทดสอบ $t - test$ (Dependent Samples)

7. นำข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ในตอนที่ 3 นำมาประกอบการวิเคราะห์สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ จังหวัดอุดรธานี ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ โดยมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีสาระสำคัญเรียงตามลำดับดังนี้

1.1 งานพัฒนาการศึกษา ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีภารกิจที่สำคัญซึ่งได้ดำเนินการได้แก่ การติดตามและประเมินผล ร่วมกับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการตามโครงการพัฒนาการศึกษา การสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน และกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาตนเองของผู้บริหารและบุคลากรทั่วไป

1.2 งานการเรียนการสอน ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีภารกิจที่สำคัญซึ่งได้ดำเนินการ ได้แก่ การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดอบรมสัมมนาบุคลากรทางการศึกษาเรื่องเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การสร้างและใช้เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การผลิตอุปกรณ์การสอน โดยมุ่งใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น

1.3 งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีภารกิจที่สำคัญซึ่งได้ดำเนินการ ได้แก่ การตรวจสอบสุขภาพอนามัยของนักเรียน การจัดทำระเบียบสุขภาพนักเรียน เสนอแนะให้โรงเรียนฝึกอบรม คีลธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน กำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาจริยธรรม วัฒนธรรมของนักเรียน แสวงหาความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงานสาธารณสุข จัดประชุมสัมมนาผู้ปฏิบัติการสอนลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารี และปฐมนิเทศ คณะครูผู้รับผิดชอบด้านกีฬานักเรียน

1.4 งานนิเทศและตรวจเยี่ยม ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีภารกิจที่สำคัญซึ่งได้ดำเนินการ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของโรงเรียน การกำหนดขอบข่ายความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ประชุมวางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของอำเภอและกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อจัดโครงการนิเทศ การตรวจเยี่ยมโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของผลการตรวจเยี่ยมโรงเรียน และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้บริหาร และคณะครูวิชาการ เรื่องการนิเทศภายใน

1.5 งานสนับสนุนวิชาการ ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีภารกิจที่สำคัญซึ่งได้ดำเนินการ ได้แก่ การกำหนดตัวบุคคลเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบ งานติดตามผลและประเมินผล การให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการของโครงการ การจัดโครงการทางวิชาการ เพื่อตอบสนองความต้องการของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน รวบรวมโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนพิจารณาคัดเลือก ดำเนินการ และกำหนดให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนได้จัดทำรายงานประจำเดือนเกี่ยวกับข้อมูลทางการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการทบทวนวิจัย คัดเลือกผลงานทางวิชาการจากโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ในเชิงบริหาร การจัดทำเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ และสไลด์ เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ จัดอบรมคณะครูวิชาการของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เรื่องการวิจัยเบื้องต้น และสนับสนุนให้ดำเนินการวิจัยภายในโรงเรียน

1.6 งานข้อมูลทางการศึกษา ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีภารกิจที่สำคัญซึ่งได้ดำเนินการ ได้แก่ การรวบรวมสถิติทางการศึกษาที่สำคัญและได้ดำเนินการเผยแพร่ กำหนดให้โรงเรียนจัดระบบคลังข้อมูลทางการศึกษา การใช้ประโยชน์ข้อมูลทางการศึกษาอย่างได้ผล และฝึกอบรมสัมมนาบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องระบบข้อมูล

1.7 งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย โดยมีการปฏิบัติงานที่สำคัญซึ่งได้ดำเนินการ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน การจัดตั้งศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ การประเมินผลการให้บริการของศูนย์ และการบริการโสตทัศนูปกรณ์และเอกสารทางวิชาการแก่โรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา

2. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ จันทบุรี ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับแรก รองลงมาคือ งานนิเทศและตรวจเยี่ยม สำหรับงานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษาและงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ ได้รับการคาดหวังให้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากไล่เลี่ยกัน โดยมีสาระสำคัญของภารกิจ เช่นเดียวกับที่ได้สรุปไว้ในข้อ 1.1 ถึงข้อ 1.7 ที่ผ่านมา

3. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ จันทบุรี ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

4. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง ให้ปฏิบัติในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ จันทบุรี ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั้ง 2 กลุ่มให้การคาดหวังให้ปฏิบัติ สูงกว่าการปฏิบัติงานที่เป็นจริง ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

การอภิปรายผลการศึกษา

จากการสรุปผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวข้างต้น มีประเด็นที่สำคัญสมควรนำมา อภิปรายได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึงว่าการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ได้รับการเอาใจใส่ในการปฏิบัติพอสมควร การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ชัดแจ้งกับการวิจัยของ อีรเทพ ทองสถิตย์ (อีรเทพ ทองสถิตย์ 2515 : 137 - 180) ศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ จากกลุ่มตัวอย่างครูในเขตการศึกษา 7 จำนวน 240 คน พบว่า ศึกษานิเทศก์ได้มีการตรวจเยี่ยม นิเทศโรงเรียนน้อยมาก ผลการนิเทศสามารถใช้แก้ปัญหาได้เพียงเล็กน้อย การแนะนำเพื่อ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้น้อย และ กฤษณ์ น้ำเพชร (กฤษณ์ น้ำเพชร 2521 : 7) ได้วิจัยเรื่องวิถีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และครูอาจารย์ พบว่า การจัดการนิเทศการศึกษากลายเป็นโรงเรียนที่เป็นระบบ ระเบียบ แบบแผน และขั้นตอน ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ใน เกณฑ์น้อยที่สุด การนิเทศการสอน การส่งเสริมวิชาการแก่ครู กิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้วัสดุอุปกรณ์ การสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย และการพัฒนา หลักสูตร ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์น้อย

ประเด็นที่น่าสนใจจึงได้แก่ การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอและกิ่งอำเภอ จังหวัดอุดรธานี ปรากฏว่าปฏิบัติการกิจต่าง ๆ มากขึ้น เมื่อ เปรียบเทียบกับการวิจัยดังกล่าว มูลเหตุที่ควรสนใจในเรื่องนี้ได้แก่ ในปัจจุบันสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับ ประถมศึกษาให้สูงขึ้น จึงทำให้เกิดการตื่นตัว ในอันที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน กระบวนการ บริหารโรงเรียน ตลอดจนกระบวนการนิเทศการศึกษา ก็ได้รับการคาดหวังให้ได้รับการปฏิบัติ อย่างจริงจังด้วย เพราะเหตุว่าการนิเทศการศึกษาจะก่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนของครู

เป็นไปตามหลักสูตร และได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ช่วยให้ครูตระหนักถึง วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเรียนการสอน และสามารถจัดการศึกษาให้เกิดผลดีแก่นักเรียน นอกจากนี้ ยิ่งก่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและจำเป็น และยังเป็นการ ส่งเสริมควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ (สุพิชญา วีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรตบวงกูร 2524 : 8) ซึ่งส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นอย่าง มีประสิทธิภาพทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาวิจัย ปรากฏว่าได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เท่านั้น ข้อที่น่าพิจารณาคือในเรื่องนี้ยังไม่ได้แก่ ความพร้อมของกลุ่มผู้ทำหน้าที่นี้เพื่อการศึกษา เป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าจะได้มีการกำหนดแนวนโยบายจากหน่วยงานระดับเบื้องสูงก็ตาม หากกลุ่ม ผู้ปฏิบัติงานขาดความพร้อมเพรียงแล้ว ขีดความสามารถในการปฏิบัติงานย่อมมีข้อจำกัด โดย สภาพความเป็นจริง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกือบทั้งอำเภอ นั้นยังขาดแคลนทรัพยากร การบริหารหลายประการ อันได้แก่ วัสดุบุคคล และเครื่องมือเครื่องใช้อื่น ๆ ที่จะนำไปใช้ เกี่ยวกับการนี้เพื่อการศึกษา โดยเฉพาะตัวบุคคลผู้ทำหน้าที่นี้เพื่อการศึกษาซึ่งขาดประสบการณ์ ทางการนี้เพื่อการศึกษาอยู่มาก เพราะเหตุว่าตำแหน่งศึกษานิเทศก์ของสำนักงานการประถม ศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เพิ่งได้รับการจัดสรรตำแหน่งเมื่อ 5 ปีที่แล้ว และยังทยอยบรรจุ แต่งตั้งแต่ละปีอีกด้วย ซึ่งจะครบทุกตำแหน่งเมื่อถึงประมาณ 2529 นี้เอง อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่พบว่า การกึ่งการนี้เพื่อการศึกษาได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางนั้นถือได้ว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทำงานกันอย่างจริงจังพอสมควร จะมีก็แต่เพียงงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับ การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ซึ่งภารกิจด้านนั้นจะสามารถดำเนินการอย่างได้ผล จะต้องอาศัย เครื่องมือ เครื่องใช้ อย่างมากมาย ความสำเร็จในเรื่องการจัดศูนย์วัสดุอุปกรณ์ขึ้นอยู่กับ ความพร้อมและความเพียงพอในเรื่องงบประมาณเป็นสำคัญ ซึ่งเห็นที่ทราบกันโดยทั่วไปอยู่แล้วว่า ความขาดแคลนงบประมาณทางการศึกษา ของประเทศชาตินั้น เป็นปัญหาหลักอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นถ้าหากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ไม่สามารถที่จะแสวงหางบประมาณ ด้วยตนเอง โดยลักษณะการพึ่งตนเองได้ โครงการจัดศูนย์วัสดุอุปกรณ์ย่อมดำเนินการได้น้อย และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากการระเหินเกี่ยวกับงบประมาณ เป็นสำคัญ

2. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ ปรากฏว่าอยู่ในระดับสูงและสูงมากทุก ๆ ด้าน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประยูร แส่นผล (ประยูร แส่นผล 2528 : 90) ที่ศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และประธานกลุ่มโรงเรียน ในเขตการศึกษา 4 จำนวน 450 คน พบว่า ทุกกลุ่มต้องการให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปฏิบัติงานวิชาการทุก ๆ ด้านอยู่ในเกณฑ์สูง

จากการที่ทุกฝ่ายให้การคาดหวังการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาสูงนั้น แสดงให้เห็นว่าทุก ๆ ฝ่ายได้เห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศการศึกษาที่จะส่งผลต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามแนวนโยบายที่กำหนด ในสภาพปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่า บุคลากรทางการศึกษาทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการได้ผ่านโครงการฝึกอบรมระหว่างประจำการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะในวิชาชีพอยู่เสมอ เห็นได้จากบุคลากรครูในขณะนี้มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่าครึ่งหนึ่ง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากโครงการการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยเปิด และโครงการอบรมครูประจำการ (อบทป) ของวิทยาลัยครูทุกแห่งทั่วประเทศ โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานของครูผู้ปฏิบัติการสอนให้สูงขึ้น และยังเป็นการเพิ่มวุฒิของครูอีกด้วย ส่วนผู้บริหารโรงเรียนนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดโครงการเพิ่มพูนประสิทธิภาพแก่ผู้บริหารทุก ๆ คน เมื่อปีการศึกษา 2530 ที่แล้ว

ดังนั้น การที่ทุกฝ่ายให้การคาดหวังต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาไว้สูง ย่อมแสดงถึงทัศนคติของกลุ่มบุคคลดังกล่าวที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้อง ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับงานนิเทศการศึกษา เหตุผลในประเด็นนี้จึงส่งผลต่อการที่ทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วย

สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วิจิต เข้มแข็ง (วิจิต เข้มแข็ง 2515 : 131 - 140) ที่ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาจังหวัด จากกลุ่มตัวอย่าง ศึกษานิเทศก์จังหวัด และครูหัวหน้าหมวดวิชาการ จำนวน 393 คน พบว่า ตำแหน่งหน้าที่ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ ซึ่งการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นเวลาผ่านมานานแล้วก็ตาม ดังนั้นจึงมีประเด็นที่น่าพิจารณาเพิ่มเติมจากการอภิปรายไปแล้วคือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ทำหน้าที่ผู้บริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ รวมทั้งงานวิชาการด้วย มีภารกิจ กำกับ ดูแล และนิเทศ ส่วนศึกษานิเทศก์อำเภอกิ่งอำเภอ ทำหน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอกิ่งอำเภอ ซึ่งบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน นิเทศการศึกษาทั้งที่เป็นจริงและที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน จึงน่าจะพิจารณาว่าบุคคลทั้งสองฝ่ายนี้ คงร่วมมือกันปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาอย่างใกล้ชิด ทั้งการวางแผนการปฏิบัติตามแผน ตลอดจน การติดตามและประเมินผล โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์อันเดียวกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็น นิยมตามยอนัตถ์ของงานพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ ได้มองเห็นปัญหา ทางวิชาการอย่างเดียวกัน แล้วร่วมมือคิดพิจารณา หาวิธีแก้ปัญหานั้นร่วมกัน จนบรรลุจุดหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลต่อคุณภาพการศึกษานั้นเป็นส่วนรวมอย่างแน่นอน

ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษที่เป็นจริง กับที่คาดหวังคาดหวังของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ นั้น มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องมาจากประเด็นในข้อที่ 1 และประเด็นในข้อที่ 2 ดังได้ อภิปรายกันกล่าวแล้ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้ง

1. ควรให้มีการสำรวจสภาพความพร้อมของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เพื่อจะเพิ่มพูนประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ควรให้มีการพัฒนาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา โดยจัดโครงการอบรมสัมมนาเพิ่มประสิทธิภาพของศึกษานิเทศก์อำเภอถึงอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอถึงอำเภอ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาคืบขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษารวมกันในส่วนรวม

3. สนับสนุนให้โรงเรียนให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหามาการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นการช่วยเหลือตนเองอีกด้วย

4. กำเนินการโครงการจัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์ ให้ปรากฏผลอย่างจริงจัง โดยจัดสรรงบประมาณให้พอเพียง สามารถเป็นศูนย์บริการแก่โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ โดยมุ่งเน้นพฤติกรรมการณ์นิเทศเป็นสำคัญ
2. ศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศการศึกษา
3. ศึกษาความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการนิเทศการศึกษา
4. ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยครอบคลุมและกว้างขวางยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี, สำนักงาน หน่วยศึกษานิเทศก์ แผนปฏิบัติการประจำปี

งบประมาณ 2529 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2529, 18 หน้า

อัครสำเนา

กฤษฎี น้ำเพชร วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิทยานิพนธ์ ก.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 174 หน้า อัครสำเนา

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษา

อำเภอ รุ่งเรือง สำนักการพิมพ์ 2524, 86 หน้า

คู่มือการบริหารงานในหน้าที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2525, 369 หน้า

การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525 - 2534 ไทยวัฒนาพานิช

2526, 138 หน้า

คู่มือการนิเทศการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2526, 210 หน้า

"การบริหารและการนิเทศการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ" บทเรียนสำเร็จรูป

เล่ม 15 การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา หน้า 1 - 2 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

2527

"การบริหารและการนิเทศการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ" บทเรียนสำเร็จรูป

เล่ม 3 การวางแผนและขั้นตอนการวางแผน หน้า 10 - 18 โรงพิมพ์ศาสนา

2527

คู่มือการบริหารการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เล่ม 1 โรงพิมพ์คุรุสภา

ลาดพร้าว 2527, 149 หน้า

การนิเทศภายในโรงเรียน โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2529, 74 หน้า

"การกำกับดูแล และนิเทศ" เอกสารการอบรม พน.ปอ. - พน.ปภ.

หน้า 3 - 19 หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2530

คณะกรรมการดำเนินการสัณนิบาตบริหารการประถมศึกษา คู่มือการบริหารการประถมศึกษา

จังหวัด รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์ 2523, 203 หน้า

ฉวีวรรณ กิริถิกร "การนิเทศการศึกษาของ สช. ปัจจุบัน" เอกสารประกอบคำบรรยาย

แก่นลึกปริญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หน่วยศึกษานิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 18 สิงหาคม 2529 หน้า 7

ชารี มณีสริ การนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

2520, 305 หน้า อัดสำเนา

สุข กาญจนประกร หลักสูตรประกาศนียบัตร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2510, 205 หน้า อัดสำเนา

ชูศรี วงศ์รัตนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์เจริญผล 2530,

386 หน้า

ธีรเทพ ทองสถิตย์ ความถนัดขั้นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศ

วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 138 หน้า อัดสำเนา

เนาวรัตน์ วิไลชนม์ การนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

2523, 134 หน้า อัดสำเนา

ประยูร แสงผล การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตามทัศนะ

ของศึกษานิเทศจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ประธานกลุ่มโรงเรียนใน

เขตการศึกษา 4 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2528, 123 หน้า อัดสำเนา

ภาคการศึกษา 8, สำนักงาน บทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำภาคประจำจังหวัดในภาคการศึกษา 8

ผลงานวิจัยภาคการศึกษา 8 2515, 85 หน้า อัดสำเนา

ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยการศึกษา วิكتورีเพาเวอร์พอยท์

2528, 314 หน้า

วิจิตร วรุตมางกูร การบริหารโรงเรียนการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น ขนิษฐาการพิมพ์

และโฆษณา 2520, 178 หน้า

วิชิต เข้มแข็ง ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการ ของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษา
ประจำจังหวัด วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 124 หน้า
 อัสสัมชัญ

ฝ่ายบุคคล จำปาศักดิ์ "คำบรรยายพิเศษของเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 ในโอกาสพบปะผู้แทนโรงเรียนดีเด่นประจำปี 2526" ข่าวประถมศึกษา 15 ธันวาคม
 2526 หน้า 3

สมนึก กิตติทอง และคณะอื่น ๆ กฎหมายสำหรับครู โอเคียนส์ไทร์ 2523, 100 หน้า

สุพิชญา อีระกุด กาญจนนา ศรีการณัฐและวิจิตร วรุมบางกูร การนิเทศการศึกษา
 พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์วิทยากร 2524, 327 หน้า

Brown, Kenneth Ray. "The Leadership Role of the Elementary School Supervisor as Perceived by Elementary Teachers and Supervisors in Selected School Systems of Northeast Louisiana," Dissertation Abstracts International A. 36(4) : 1933 - A, October, 1975.

Carlton, Grover Cecill. "Role of Instructional Supervisors as Perceived by Teachers and Principals in Selected Florida Elementary School," Dissertation Abstracts International A. 36(4) : 1933 - A, October, 1975.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York, McGraw - Hill. 1971. 492 p.

Glickman, C.D. Developmental Supervision : Alternative Practices for Helping teachers Improve Instruction. Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development, 1981. 282 p.

Gulick, Luther and Urwick Lyndall, eds. Paper on the Sciences of Administration. New York : Institute of Public Administration. Columbia University, 1937, 396 p.

Malone, Bobby Cray. "Supervisory Practices of Principals in Selected Accredited Secondary Schools in Mississippi," Dissertation Abstracts International. 1233 A, September, 1971.

Tilahun, Beyene. "The Kind of School Supervision Needed in Developing Countries Case Study Ethiopia," Dissertation Abstracts International. 2168 - A, January, 1983.

הרמאות

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอค้อวัง

ที่ว่าการอำเภอค้อวัง จ.ยโสธร 35160

2 พฤศจิกายน 2530

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ด้วยกระผม นายพิทยา จันทาไชย หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร กำลังศึกษาวิจัย เรื่อง "การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ในสังกัดจังหวัดอุดรธานี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาบัณฑิต มศว.ประสานมิตร และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของชาตอันเป็นส่วนรวมต่อไป

ดังนั้นกระผมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาแจ้งให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ศึกษา นิเทศกิ่งอำเภอและกิ่งอำเภอ ได้ช่วยตอบแบบสอบถามที่กระผมได้ส่งไปถึงทุก ๆ ท่านแล้ว จึงขอขอบพระคุณมาพร้อมนี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

พิทยา จันทาไชย

(นายพิทยา จันทาไชย)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอค้อวัง

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอค้อวัง
ที่ว่าการอำเภอค้อวัง 25160

10 พฤศจิกายน 2530

เรื่อง ตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 5 ชุด

ด้วย กระผม นายพิทยา จันทาไชย ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร กำลังศึกษาวิจัยการศึกษา ในเรื่อง "การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษามหาบัณฑิต มศว.ประสานมิตรของผู้วิจัย และเพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการวางแผนพัฒนา การนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของชาติอันเป็นส่วนรวมต่อไป แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับท่านหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ศึกษา นิเทศอำเภอและกิ่งอำเภอ ที่จะให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ดังนั้น กระผมจึงใคร่ขอความกรุณา อนุเคราะห์จากท่านหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และท่านศึกษานิเทศอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ดำรงตำแหน่งที่อำเภอนี้ ได้ช่วยตอบแบบสอบถาม แล้วส่งกลับคืน โดยสะดวกตามที่ได้ส่งมาพร้อมนี้แล้ว ขอขอบคุณ มาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

พิทยา จันทาไชย

(นายพิทยา จันทาไชย)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอค้อวัง

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม ฉบับนี้ทั้งหมด 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่ปฏิบัติจริง และที่ห้องการใช้ปฏิบัติ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายเปิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1

ตอบให้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวท่านเอง

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง

ตำแหน่งปัจจุบันของท่าน

- ☐ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ
- ☐ศึกษานิเทศก์อำเภอหรือกิ่งอำเภอ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในส่วนที่ปฏิบัติจริง และในส่วนที่คาดหวังให้ได้รับการปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดอ่านรายละเอียดแล้วพิจารณาเป็นรายข้อว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ของท่านเท่าที่ผ่านมาได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด และท่านคาดหวังให้ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือโดยพิจารณาการปฏิบัติดังนี้

ตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง					ระดับที่คาดหวังให้ปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
01	1. งานพัฒนาการศึกษา										
	1.1 การสนับสนุนโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน										
	สำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน				✓			✓			
02	2. งานนิเทศและตรวจเยี่ยม										
	2.1 การนิเทศ										
	จัดทำแผนและโครงการนิเทศ ร่วมกับผู้บริหารระดับโรงเรียน และระดับกลุ่มโรงเรียน			✓			✓				

ในข้อที่ 01 สมมติท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องน้อย ของระดับการปฏิบัติจริง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมาก ของระดับความคาดหวังให้ปฏิบัติ ซึ่งหมายความว่า การสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน อยู่ในระดับ น้อย และท่านคาดหวังให้ได้รับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ในข้อที่ 02 สมมติท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ปานกลาง ของระดับการปฏิบัติจริง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มากที่สุด ของระดับความคาดหวังให้ปฏิบัติ ซึ่งหมายความว่า การจัดทำแผนและโครงการนิเทศ ร่วมกับผู้บริหารระดับโรงเรียน และระดับกลุ่มโรงเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง และท่านคาดหวังให้ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ อย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา
ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ว่าในงานทั้ง 7 ด้าน นั้น ควรให้
ความสนใจ และดำเนินการปฏิบัติ มากน้อยแค่ไหน มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง
โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านอย่างอิสระ ลงในช่องว่างต่อไปนี้

1. งานพัฒนาการศึกษา

.....
.....

2. งานการเรียนการสอน

.....
.....

3. งานส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน

.....
.....

4. งานนิเทศและตรวจเยี่ยม

.....
.....

5. งานสนับสนุนวิชาการ

.....
.....

6. งานข้อมูลทางการศึกษา

.....
.....

7. งานศูนย์วัสดุอุปกรณ์

.....
.....

การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
จังหวัดอุดรธานี

บทคัดย่อ
ของ
พิทยา จันทาไชย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กรกฎาคม 2531

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ให้อำเภอทั้งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ใน 7 ด้าน ได้แก่ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา และงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ และเปรียบเทียบ ทิศของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งอำเภอ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังทั้ง 7 ด้าน เปรียบเทียบการปฏิบัติงาน นิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอ ตามทิศของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งอำเภอ ทั้ง 7 ด้าน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ กลุ่มหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอ จำนวน 21 คน และกลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งอำเภอ จำนวน 76 คน รวม 97 คน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.970

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริง ในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอ ตามทิศของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งอำเภอ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้านคือ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศและตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการศึกษา มีเพียงงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในระดับต่ำ ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่คาดหวังให้อำเภอทั้งอำเภอปฏิบัตินั้น ปรากฏว่าอยู่ในระดับสูงทั้ง 7 ด้าน

การเปรียบเทียบทิศของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอ กับศึกษานิเทศก์ อำเภอทั้งอำเภอ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังให้อำเภอทั้งอำเภอ ปฏิบัติ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศ การศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้อำเภอทั้งอำเภอ ปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอ ตามทิศของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งอำเภอ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

THE EDUCATIONAL SUPERVISORY PRACTICES FUNCTION
OF DISTRICT PRIMARY EDUCATION OFFICE
IN CHANWAT UDORNTHANI

AN ABSTRACT

BY

PITHAYA CHUNRUECHAI

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

July 1988

The purposes of this study were; to study and compare perceptions of the heads of district, sub-district primary education office and district, sub-district supervisors toward in seven aspects of actual and expected supervisory practices, namely : educational development, teaching and learning function, improvement of desirable characteristic of pupils, school visitation, academic suporting, collecting of academic data and center of audio visual aids.

The population of this study was twenty - one of the heads of district, sub-district primary education office and seventy - six of district, sub-district supervisors under the office of Udornthani Provincial primary education in the year 1988. The rating scale questionnaire constructed by the researcher were used to obtained the data. Data analysis was implemented by means, standard deviation, analysis of variance and t-test

The findings revealed as follows :

1. Six aspects of actual supervisory practice of district primary education office as perceived by the heads of district, sub-district primary education office and district, sub-district supervisors were medium, except the aspect of audio visual aids was low.

2. Seven aspects of expected supervisory practice of district primary education office was high.

3. The perception of the heads of district, sub-district primary education office and district, sub- district supervisors toward actual and expected supervisory practice was not statistically different in all seven aspects.

4. Actual and expected supervisory practice was statistically significant different at .05 level in all of seven aspects.

ประวัติผู้วิจัย

นายพิทยา จันทาไชย เกิดเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2495 ณ บ้านเลขที่ 51/1 หมู่ที่ 5 ตำบลช้างมิ่ง อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร คุณพ่อชื่อนายแซม จันทาไชย คุณแม่ นางนาถ จันทาไชย

การศึกษา

- ชั้น ป.1 - 4 โรงเรียนบ้านอู่ไม้ อ.พรหมนิคม จังหวัดสกลนคร
ชั้น ป.5 - ม.ศ.5 โรงเรียนม่วงไข่ประชาเสถียร อ.พรหมนิคม จังหวัดสกลนคร
ป.กศ. โรงเรียนฝึกหัดครูสกลนคร (วิทยาลัยครูสกลนคร)
พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง (พ.ศ. 2515)
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พญาไท (พ.ศ. 2517 - 2518)
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (พ.ศ. 2528 - 2531)

การทำงาน

- 16 เมษายน 2514 ครูจิตอาสา อันดับ 2 โรงเรียนบ้านหนองบัว อ.พังโคน จ.สกลนคร
4 สิงหาคม 2520 อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนบ้านพังโคนจำปาสามัคคีวิทยา
อำเภอพังโคน จ.สกลนคร
1 พฤษภาคม 2521 ครูใหญ่โรงเรียนบ้านหนองไฮ อ.พังโคน จ.สกลนคร
1 พฤษภาคม 2522 หัวหน้าหมวดการศึกษากิ่งอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร
1 ตุลาคม 2523 รักษาการตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอเต่างอย
จังหวัดสกลนคร
16 มิถุนายน 2525 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี
1 พฤศจิกายน 2526 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี
1 เมษายน 2528 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี
1 พฤษภาคม 2530 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
14 ธันวาคม 2531 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอภูพาน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานภาพทางครอบครัว

คู่สมรส นางศิริลักษณ์ จันทาไชย อ.1 ระดับ 4 โรงเรียนวังสามหมอประชาสรรค์
อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี
บุตร จำนวน 2 คน คือ ด.ญ. วชิรธิดา จันทาไชย และ
ด.ช. ไกรวุฒิ จันทาไชย